

L'ESTEL

de Mallorca

ANTIC S'ARENAL DE MALLORCA

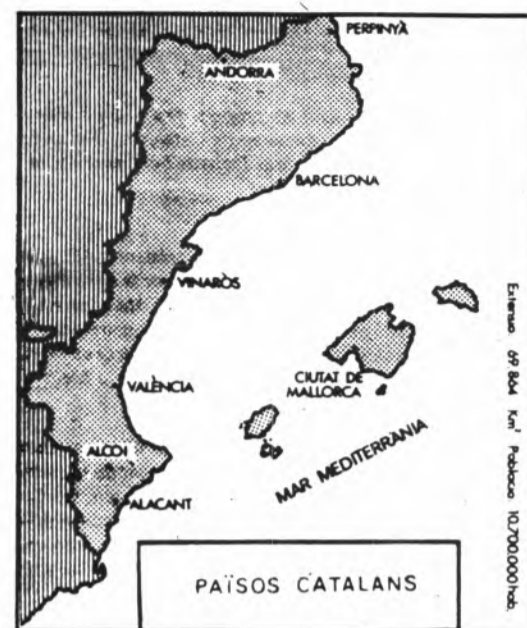

EL DIARI DELS MALLORQUINS

ANY XIII. NÚMERO 290

1er DE MAIG DE 1994

PREU: 200 PTS

Extensió: 97 804 Km² Població: 10.700.000 hab.

Joan Lluís Gamundí: "A les pròximes eleccions municipals la batlessa Nàjera serà, per a mi, un confit de ametlla; en Vellibre i en Nigorra, dos caramels."

Na Magdalena Beltran és una de les botigueres més ben plantades de Peguera. Na Magdalena no sabia que Beltran és un llinatge germànic que traduït al català seria, Corb Orgullós.

Margalida Coll, conductor del programa Dia a dia del Canal 37 que s'emet cada hora baixa a tot Mallorca.

Gràcies a la subvenció d'un patrocinador anònim aquesta quinzena hem duplicat la tirada

Un exemplar d'aquest periòdic serà regalat a totes les famílies del Terme de Calvià. Si vos ha agradat, telefonau al 26 50 05 i el vos enviarem cada 15 dies.

Necessitam promotors i promotores de l'ESTEL als diferents pobles i ciutats de Mallorca i de la resta dels Països Catalans. Telefonau al 971 - 26 50 05

ÉS MOLT SENZILL!

Telefonau al 26 50 05 i vos enviarem L'ESTEL cada 15 dies

Xafarderies

• I com volen que ens normalitzem si no posen mitjans de comunicació **en català**? Em demanava l'altre dia un foraster que regenta una botiga devers Magalluf.

• **La Peña** ha guanyat la final de la copa d'Europa de bàsquet en un emocionantíssim partit que no va véncer fins al darrer segon. Un altre equip català, el Barça, va quedar eliminat a les semifinals pel mateix Joventut. Es tractava, idò, d'una semifinal catalana, cosa que els diaris de Madrid i altres mitjans de comunicació no es varen atrevir mai a dir, sempre deien que es tractava d'una semifinal "espanyola" quan la veritat és que, a Tel-Aviv, no s'hi va veure —ni per casualitat— cap bandera espanyola, totes eren catalanes... per molt que els comentaristes espanyols que retransmetien la gran final no en varen fer gens i mica d'esment. Ens va recordar la final de Wembley, on Televisió Espanyola no va mostrar el gran mosaic fet per la penya Almogàvers, farcit de colors blau, grana, roig i groc; un mosaic que va donar la volta al món... menys Espanya. Serà certa aquella dita que es va inventar en Fraga quan era ministre de Turisme: *Spain is different!*

• Els aficionats als videojocs estan de sort. Acaba de sortir al carrer —en realitat ja fa uns mesos— una revista en català que es diu **Mega Flash** que duu tota casta d'informació i suggeriments sobre jocs per ordinador, consoles televisives, etc. En el segon número, corresponent al mes d'abril, hi ha articles sobre les noves entregues de *La Guerra de les Galàxies*, còmics interactius... Una revista per als jòquers catalans, que sempre podran compaginar amb l'excel·lent programa de TV3 *Video-Xoc*.

• Una altra novetat que acaba de sortir al carrer és el llibre *Les armes mítiques de Jaume I*, d'Antoni-Ignasi

Alomar, editat per Documenta Balear. Aquest llibre tracta de la cimera i les armes relacionades amb Jaume I que es conservaven, fa anys, a Mallorca i que, actualment, es troben al museu del Real Patrimonio de Madrid, en una mostra més de l'espòli cultural a què estam sotmesos els mallorquins i els catalans. La cimera i les altres armes atribuïdes a Jaume I, que formen part del que podríem anomenar "tesor nacional" català, s'afegeixen, així, a la llarga llista d'objectes que ens han estat robats pels espanyols, entre ells la documentació de la Generalitat de Catalunya republicana i la bandera catalana que les tropes de Felip V s'endugueren de Barcelona, l'any 1714, quan varen entrar dins la ciutat després de prop d'un any de setge.

Tres de les senyores més ben plantades que verem al pa amb caritat de sa Torre.

El diumenge de l'Angel, els badiers anaren a l'oratori de sa Torre a fer el pa en caritat. Al migdia, oïren missa a l'església de tall catedralici, on feia cinquanta anys que no se n'havia dit.

Menjaren la paella cuinada per l'associació de la tercera edat de Badia i les panades i robïols que encara quedaven de la Pasqua.

Don Nicolau de Vilallonga i Truiols, senyor de la Torre, féu els honors al batlle de Llucmajor, senyor Gaspar Oliver, i a altres il·lustres convidats com el regidor de Cultura de l'ajuntament i la senyora Rattier, que també varen visitar l'església.

L'ESTEL de Mallorca. El diari dels mallorquins. Editor i director: Mateu Joan i Florit. Redactor en cap: Jaume Sastre i Font. Col·laboradors: Mateu Sastre i Joan, Joan Estades de Montcaire i Bisbal, Climent Garau i Salvà, Tomeu Martí i Florit, Miquel López i Crespí, Miquel Julià i Prohens, Joan Quetgles, Jordi Caldentei, Jaume Tallaferro, Bartomeu Mestre, Encarna Parreño. Depòsit Legal: PM-473-80. Impressió: Hora Nova S.A. Publicitat i subscripcions: Camí de les Pedreres, 30. Apartat de Correus 124. 07600 s'Arenal. Telèfons 265005-269941. Fax 753518.

Fins un 25% de descompte amb la presentació d'aquest anunci
ÒPTICA SBERT
 SANT MIQUEL, 83 (Cantonada Avingudes)
 Graduam i adaptam lentilles
 Per la compra d'unes lentilles li regalam un altre parell d'iguals.
 Ulleres de sol i graduades
 Tif.: 72 14 25

L'esperit republicà

Cap a la independència (IV)

Joan Quetgles Professor de Filosofia d'IB

L'estructura profunda. El creixement de l'Irracional. Madrid. Per l'Irracional heu d'entendre el sistema d'ordenació de la producció de l'Estat espanyol que manté l'oligarquia (és a dir, la castellano-andalusa). Aquesta oligarquia espanyola és la classe dominant tradicional que no ha estat escombrada per cap revolució burgesa. Fou la burgesia industrial la nova classe que va succeir l'oligarquia a tot Europa, excepte a l'Espanya estricta, Portugal, Turquia i qualcun altre país.

Amb la gran guerra reaccionària del 1936, l'oligarquia espanyola sortia triomfant de les dues classes enemigues: la burgesia i els treballadors. S'assegurava així que no seria substituïda per la burgesia. Havien deixat l'Estat en la més negra de les ruïnes, però ells, els oligarques, tot ufanosos, es disposaven a construir també el seu mil·lenari, a imitació del del seu amic Hitler. Hitler i Mussolini desplegaven un programa

d'economia autàrquica molt enèrgic en funció dels interessos de les burgesies nacionals d'Alemanya i d'Itàlia, com instrument per accelerar el desplegament de la gran producció capitalista. I no hem d'oblidar que importants segments de les classes populars d'aquestes nacions havien donat suport a les formacions feixistes. Aquella cursa econòmica frenètica es basava en una ultra-explotació dels treballadors i dels obrers industrials en especial. Per això, de seguida començaren a anihilar els sindicats obrers i tota forma d'organització de resistència obrera. Aquell sistema feixista era un infern per als obrers i per als demòcrates, però no hi havia dubte que la màquina productiva anava a tota pressió i que sorgien unes empreses capitalistes enormes, mai vistes, "kolossals", que perseguïen un forassenyat ideal de gegantisme industrial. Una cosa era el feixisme alemany i la seva descomunal màquina de producció, i una altra cosa, que no tenia res a veure, l'estat de misèria de la llarguíssima post-guerra espanyola. L'oligarquia, sense massa entusiasme, va deixar que es fes una representació esperpèntica —una espanyolada— del feixisme mussolinià. En lloc de sorgir el nou gegant industrial espanyol, es va assistir a l'estagnació de la indústria catalana i basca i a la ruralització general de la població. Fins començats els anys cinquanta, no s'adonaren, aquelles ments obnubilades, que aquella via de l'autarquia feixista era impracticable.

Contra tot pronòstic, l'oligarquia espanyola continua manegant el poder i fent créixer l'arbre de la desraó, del forassenyat, del desordre. I el darrer esglaió de l'Irracional és l'establiment de la ciutat de Madrid com a gran centre industrial, comercial i financer. Seguir la història de Madrid és observar la història de l'estratègia de l'oligarquia espanyola. Madrid no té res a veure amb les grans urbs europees, com Milà, París, Hamburg, Florència, Londres, Amsterdam, Zurich, Praga. Quan aquestes ja duïen una llarga història i eren distingidíssimes, Madrid encara no existia com a ciutat. Les grans ciutats europees són expressió de la voluntat i de la capacitat creativa dels seus habitants. El seu èxit era degut a l'eficàcia industrial i comercial dels seus burgs. No és aquest el cas de Madrid. Aquell poble manxec desconegut, sense història, va passar a ser "Villa y Corte" per disseny de la monarquia i per voluntat de l'oligarquia castellano-andalusa de l'època. Al segle XVIè, va passar de cinc mil habitants a trenta mil. *Vila i Cort*, però no ciutat burgesa, pròpiament. Era la capital del Regne de Castella; la ciutat on es concentrava el rei, l'administració, i l'aristocràcia del regne amb la legió innumerable de beneficiats, servents i criats. Com fins al dia d'avui, la legió més nombrosa era integrada pels aspirants a qualche benefici i els tafurs. Certament, de seguida aparegueren petits nuclis burgesos en ordre a atendre la demanda creixent dels pobladors de la "Villa y Corte".

Al 1930, Madrid havia esdevingut una gran ciutat abastant el milió d'habitants. Tot i així, continuava essent la ciutat de l'administració de l'Estat, de serveis, i el lloc de residència de l'oligarquia castellano-andalusa. En comptes d'assegurar el seu imperi, l'oligarquia es va llançar decididament pel camí de la gran aventura econòmica. Es tractava d'intentar que Madrid fos un gran centre industrial, modern, i el principal centre financer. L'operació va començar en temps de Franco. Aquesta política oligàrquica ha continuat i s'ha intensificat en aquests darrers vint anys. Oh!, a la fi, Madrid s'omplia de grans fàbriques, de grans empreses "nacionales" i internacionals, de grans centres comercials i de transport, de grans nuclis d'obers industrials, de grans seus sindicals. Semblava que la ciutat prenia un aire que l'emparentava definitivament a les sempre envejades grans ciutats d'Europa. És cert que hi ha nuclis obrers molt densos, com Villaverde, Vallecas, Carabanchel; és cert que hi ha una burgesia autòctona madrilenya. Però les aparences enganyen: *la realitat social de Madrid ve determinada, des de sempre, per causes exògenes als seus moradors*. Vull dir que són les disposicions polítiques de l'oligarquia les que determinen la història social de Madrid. No és la burgesia madrilenya la que motiva els plans d'ordenació productiva de la ciutat. L'oligarquia manté els nombrosos dispositius que fan possible el manteniment de Madrid com a gran ciutat i com gran centre econòmic.

L'esquerra espanyola en general n'està tota cofoia d'aquest ambient industrial i obrer de Madrid. Però, cegada d'espanyolisme, no s'adona que té un entrebanc: que si es retiren els reglaments coactius, d'intenció política, que van contra les lleis de l'economia de mercat, la industrialització de Madrid desapareixeria com una boira d'estiu. Madrid '94 continua essent una ciutat artificiosa que no respon a una raó de la història, sinó a la irracionalitat, que travessa tota la seva estructura. L'artificiositat de Madrid és l'expressió de la irracionalitat del sistema de poder imposat per l'oligarquia. I és expressió de l'espòli a què són sotmeses les classes populars de les diverses nacions de l'Estat, l'espanyola inclosa. Tot de dispositius, molts d'ells secrets, fan força perquè empreses de tot tipus s'estableixin a Madrid. Moltes d'aquestes disposicions són purament administratives. Per molt que vulguin, el sistema espanyol és econòmicament inconsistent. La industrialització de Madrid no respon a cap tipus de demanda de la Manxa o de Castella. Deixada al simple joc del procés econòmic, Madrid no passaria d'esser una ciutat a la manera de Toledo, Salamanca o Albacete. Basta anar a trenta quilòmetres cap a les afores de Madrid per topar-se amb la Manxa de sempre: unes terres pobres, castigades pel clima, amb tot de llogarets de pagesos que cultiven el blat o el girasol, sense aconseguir superar els rendiments per hectàrea de 1935. Ningú ho diria, que a cinquanta quilòmetres d'aquestes *parameras* hi hagi Madrid. Van llançats cap endavant fins a la crisi definitiva; i no és només que sigui un desordre greu aquesta concentració artificiosa a Madrid, sinó que fa repercutir el desordre a tota l'estructura productiva de l'Estat. És per això que ja fa temps que les nacions de l'Estat, d'una manera espontània, començaren la construcció d'una nova estructura que les duu cap a la independència.

En veu alta

Nàjera

Tomeu Martí i Florit

Fa pocs dies vaig tenir l'ocasió de parlar amb la batlessa de Calvià, Margarita Nàjera. Vàrem parlar bàsicament de llengües (a Mallorca, sempre hem de parlar de "llengües", en plural), li vaig dir que em semblava molt malament que ocupàs un càrrec de la importància que ocupa i desconegués la llengua pròpia de Mallorca. La seva contestació no podia ésser (si se'm permet el tòpic) més demagògica. Em va dir —hi ha testimonis— que Calvià és ple de gent vinguda de fora, que treballa durament, durant tot el dia, en unes condicions que no són les més òptimes precisament... I va rematar la *faena* amb un "*pideles que después del trabajo vayan a clase de catalán, cuando muchos son analfabetos en su lengua materna*" (l'espanyol). Jo li vaig contestar que no li estava parlant de tota aquesta gent, li estava parlant d'ella. No vull dir que la feina de batlessa no sigui dura, però crec que li deixa un temps més que suficient per aprendre la llengua de Mallorca. Sincerament, senyora Nàjera, crec que el seu és un problema únicament i exclusivament de voluntat. Si vostè decidís aprendre i usar la llengua catalana seria qüestió de poc temps, molt poc temps. També és cert que el problema preocupant, realment, són els alts índexs de desconeixement del català que hi ha entre la població calviànera. Però si l'exemple en què s'han d'emmirallar és el que ofereix la màxima autoritat de la ciutat, malament anam. Molt malament.

Entre Nàjera, la no-alternativa que representa Eduardo Vellibre (més del mateix), el "calvià-gate", etc, Calvià corre el perill de pasar d'esser la Mallorca cosmopolita a l'Espanya profunda. Els déus electorals no ho vulguin!

Elèctrica

Ceballos
Instal·lacions elèctriques i sanitàries
Carre Lleó XIII, 55 - B. Tlf. 42 88 47.
Mòbil 908638371. 07198 Son Ferriol

MASTER CLUB
MENTA

TELÉFONO 49 07 57
C/. Amilcar, 9
EL ARENAL (Mallorca)

ABIERTO desde 22 H. - GEÖFFNET ab 22 H. - OPEN from 22 H.

Aquest periòdic està realitzat amb equips d'informàtica

Canon

Carrer de Jesús 34 baixos
Tlf.: 20 73 62 (5 línees)
Fax 20 40 29
07003 Ciutat de Mallorca

Les meves universitats (i II)

Miquel Lòpez i Crespí

Potser hagués estat el moment oportú per a la reflexió. Aturar-se a pensar més profundament damunt el fet literari. Aprendre dels errors comesos. Analitzar amb calma quins havien estat els encerts i quins els desencerts. L'època, les circumstàncies, en el meu cas, no ho permeteren. La dictadura finia el seu domini sagnant, i nosaltres, els joves que ja havíem viscut amb intensitat el maig del seixanta-vuit, l'experiència de la revolució cultural xinesa, i que havíem paït a fons la història prohibida, començàrem a muntar els primers grups revolucionaris de les Illes. No solament no tinguérem temps per a revisar els nostres primers treballs literaris i treure'n conclusions adients, si no que els anàrem deixant de banda, espitjats per les urgències del moment. Ningú que no hagi militat dins alguna d'aquelles heroïques i voluntaristes organitzacions clandestines no es pot imaginar el temps emprat en la lluita revolucionària. No existia per a res més que no fos la militància organitzada. La por a la repressió no comptava gens. Es tractava de ser conseqüents amb allò que defensàvem en privat o en la tasca literària. Radicals, no acceptàvem un compromís verbal o ideològic amb la lluita. Per a nosaltres, per a la majoria de joves de començaments dels setanta, el més important era ser coherents amb els principis de justícia i d'igualtat que defensàvem en els papers. ¿Com podíem escriure articles en contra de la injustícia i a favor de la llibertat si després, en privat, fèiem una vida de petits-burguesos conservadors? Era, doncs, il·lògic escriure agosarades obres teatrals de combat a l'estil de Bertolt Brecht si no érem conseqüents en la pràctica amb el que defensàvem damunt de l'escenari. Per això la poca importància donada a la vida particular. En referesc a estudiar per a acabar una carrera, a trobar una feina estable, un ofici, una professió que ens donés una seguretat en el futur. Per a espant de més d'un familiar temorenc, quan ens demanaven què volíem ser, quin ofici ens seduïa, contestàvem, sense dubtar: "revolucionari". El futur! El futur per a nosaltres només tenia sentit en el socialisme, en el poder auto-organitzat del poble treballador, en l'ensorrament del feixisme. No hi havia temps per a un treball d'esteta dins del camp literari. No hi havia temps per a assegurar-se una mínima posició social dins una societat contra la qual lluitàvem aferrissadament. Molts dels companys de les organitzacions deixaren d'estudiar, alguns —els provinents de famílies riques, els que tenien un cert esperit cristià de culpabilitat— es proletaritzaren. Més d'un, fill de guanyadors de la guerra, entrà a fer de cambrer als hotels. Els altres subsistíem com podíem exercint feines ocasionals —venedors de llibres, empleats per setmanes a un magatzem— que ens permetien, amb dificultats, pagar un migrant lloguer, menjar i cotitzar al partit.

Una nova èria ens dominava l'esperit obsessivament. Bastir, orgànicament, d'avall en amunt, les organitzacions sindicals i polítiques dels treballadors. Ara ja no es tractava de fer poemes de resistència, obres literàries que reflectissin la dura realitat de la dictadura. Per a nosaltres això ja no bastava, ja no era suficient. L'essencial esdevenia enfortir el partit de la revolta permanent, les organitzacions de base que poguessin enfrontar-se amb la burgesia i els seus aliats. Teoritzàvem que, una vegada que poguéssim finir amb el sistema capitalista, alliberat el poble de l'opressió cultural i econòmica que el mantenia fermat a tota mena de servituds, sorgiria d'entre les masses, una nova cultura nacional-popular, eminentment progressista. Una civilització diferent que ja no seria la creada per grups d'intel·lectuals amb bones intencions, desclassats que lluitaven, curulls de bona voluntat, per a alliberar els treballadors; sinó que la

revolució seria obra de la mateixa classe obrera, esdevenguda classe dominant en el procés de lluita que començava. El treball dels comunistes, doncs, no havia de consistir a bastir una obra personal, per molt revolucionària que pogués ser. Ara, l'important, el més urgent, era ajudar a realitzar-se la població, fins aleshores sotmesa a ritmes embrutadors de treball, a la barroera cultura del franquisme. La llibertat que aviat aconseguiríem, juntament amb un ensenyament públic i gratuït amb nous llibres de text, reconstruint la història durant dècades negada, produiria, en pocs anys, una plèiade de nous intel·lectuals (professors, escriptors, directors de cine i teatre) que, a poc a poc, anirien acabant amb tantes dècades de misèria cultural.

Foren anys d'un activisme frenètic. Fèiem néixer els primers embrions d'organitzacions veïnals i sindicals, la majoria dels partits marxistes de les Illes. Molt poca de la gent que ara gaudeix d'un conveni acceptable o que va a votar, amb tota tranquil·litat, pot imaginar la feina que costà muntar els fonaments. Per tal d'aconseguir-ho editàvem revistes de cada sector productiu (hoteleria, construcció, sabates, banca, estudiants). Als barris, la lluita començava sempre per exigir una guarderia, un nou semàfor, una escola per als infants. El poble aprenia a organitzar assemblees reivindicatives, a exigir davant l'ajuntament el que era just. Les continuades detencions, els cops de la policia a les manifestacions, els brutals interrogatoris policíacs, no feien més que enfortir l'esperit anticapitalista. I la consolidació i enfortiment continuat del partit era la base essencial per a aconseguir victòries en uns altres camps. Vist amb perspectiva, ara que ha finit l'imperi de la burocràcia soviètica, podem veure com nosaltres (l'Organització d'Esquerra Comunista) no érem dogmàtics en el camp del marxisme. No teníem un sol llibre de capçalera en el qual trobar la fórmula màgica de la salvació de la humanitat! Al nostre costat hi havia organitzacions que es reclamaven del pensament de Santiago Carrillo, i tots els seus esforços anaven enfocats a pactar amb determinats sectors franquistes, a obtenir un simple repartiment del poder. Per a homes i dones que s'havien format dins l'herència de l'oposició antiestalinista (Trotsky; el POUM, al Principat) i que assimilaven com una esponja les troballes del maig del seixanta-vuit, no era una perspectiva engrescadora lluitar tant per a aconseguir anar a votar cada quatre anys, "canviar d'amos cada temporada", com escrivia Lenin. No. Es tractava de modificar radicalment la vida del capitalisme en tots els seus aspectes i, en primer terme, finir amb l'explotació de l'home per l'home. El combat per la llibertat no era tan sols quelcom de formal: el dret —essencial, ho reconeixíem— de votar cada quatre anys. Es tractava d'anar més enllà. Rompre amb cada una de les cadenes del capitalisme que barraven el pas al sorgiment de l'home nou i la dona nova, allunyats de la misèria personal i col·lectiva que ens envoltava. ¿Podia ser lliure una humanitat eternament sotmesa a la llei de l'oferta i la demanda? Uns homes que no eren senyors dels mitjans de producció, de la riquesa que creaven amb el seu treball... ¿podien considerar-se "lliures"? Sense finir amb el capitalisme érem incapaços d'imaginar un gènere humà diferent, amb unes altres aspiracions, amb uns desitjos més elevats. Sortir de l'esclavatge assalariat, fer que la societat fos la propietària dels mitjans de producció; repartir, allà on hi hagués supervivències feudals, la terra entre els jornaleros —Andalusia!—, eren els objectius essencials. No era fàcil la batalla contra els sectors que es conformaven amb un petit canvi de façana. "Canviar quelcom perquè

tot continués igual". Eren molts els partidaris d'una simple repartició de petites quotes de poder.

Era un temps de forta i intensa lluita ideològica i política. El llibre de Rosa Luxemburg *Reforma o revolució* esdevenia cabdal en la nostra manera d'entendre el fet que sacsejaven l'estat. A París, s'havia fet la provatura. "No volem que els partits siguin els preservatius de la revolució", escrigueren a les parets del Barri Llatí. Muntàvem congressos clandestins per a anar definint les nostres posicions davant les altres forces que, teòricament, també lluitaven per la llibertat. Els estudis que, a les nits, una vegada acabada la feina, fèiem, no anaven encaminats a aprovar l'examen del curs. Ben al contrari. Tenien a veure amb la forta lluita d'interessos i objectius que s'establia dins les naixents organitzacions populars. ¿Era necessari, per a la Revolució, un sol sindicat de la classe obrera, o aquesta s'havia de presentar dividida davant la patronal? Lenin, Marx... ¿servien encara per a analitzar la societat actual, o ja eren quelcom de desfachat i sense sentit, com predicaven els partidaris de la reforma del sistema? La cultura... ¿era quelcom d'etern, immutable, o també s'havia de revolucionar, posar al servei del poble, com demanaven els situacionistes francesos? La guerra civil del trenta-sis/trenta-nou, ¿fou un conflicte contra una invasió estrangera o era, en definitiva, una guerra de classes, un combat entre pobres i rics? El POUM, Andreu Nin, la CNT... ¿foren —com afirmaven els estalinistes— organitzacions contrarevolucionàries o eren, al contrari, les úniques forces proletàries que volien fer la revolució social? ¿Quina era la tàctica correcta, la del PCE o la dels grups autènticament anticapitalistes? ¿Coexistència pacífica amb l'imperialisme, o revolució permanent contra el sistema? Cent cinquanta anys d'història del moviment obrer es bellugaven dins del nostre cap. L'experiència de la Commune de París! Quan anàvem a la capital francesa a qualche trobada secreta d'organitzacions revolucionàries o a cercar material (llibres, discs, revistes), el primer que fèiem era anar al mur on la burgesia afusellà els heroics defensors de la primera revolta obrera internacional.

No hi havia temps material per a fer tantes coses! Muntar organitzacions sindicals i associacions de veïns, enfortir el partit, editar revistes sectorials —el conveni, la guarderia, el semàfor—, preparar les intervencions polítiques en les conferències, enllestit amb cura les intervencions a les assemblees a obres, oficines, instituts, universitat. I les octavetes! Sempre, en tot moment, quan menys ho esperaves, s'havia d'editar a corre-cuita l'octaveta convidant a una manifestació il·legal, per l'amnistia dels presos polítics, contra un nou crim de la burgesia a Elda, Gasteiz, la Seat... ¿Com podíem trobar una hora per a escriure un poema, una narració, una obra de teatre? ¿On el temps per a anar reflexionant sobre el que havíem fet fins aleshores? Potser fos una equivocació de la nostra part dedicar-nos absolutament a la militància revolucionària. No ho sé. Han passat els anys i encara no tenc aclarida la qüestió. Ens imaginàvem tenir temps més endavant. Potser restàvem convençuts que l'autèntica obra d'art era el que estàvem fent en el carrer, en les reunions clandestines, en la preparació dels congressos. Els situacionistes havien blasmat contra l'art-espectacle, el consum passiu de la pintura, la novel·la, el teatre, el cinema i la música. Record que en els cafès, moments abans de començar els enfrontaments amb la policia, ho discutíem amb els com-

Les meves universitats (i II)

panyes. ¿I si l'autèntica obra de teatre fos aquella, la que començava a les vint hores en el carrer amb la tallada de la circulació, els crits dels manifestants blasmant contra la policia i la dictadura, les pancartes i banderes roges onejant al vent? Una obra de teatre col·lectiva, amb participació del poble, escrita pel poble, vista per tothom d'una manera completament gratuïta, lluny de l'estretor d'una sala d'espectacles. Ben cert que, en aquells dies lluminosos de fondes esperances col·lectives, així ho pensàvem, i sovint ho defensàvem a les publicacions partidistes.

Entre els companys del ram de la ploma, molts —no cal negar-ho— no ens seguiren per aquest arriscat camí de la revolta total i absoluta. Mai no s'organitzaren. Mai no sentiren el desig ardent d'acabar amb el sistema d'injustícia que ens oprimia. Romangueren tancats dins llurs particulars torres d'ivori, polint llurs treballs poètics, enllentint llibres de narrativa o novel·les de consum, d'una certa qualitat estàndard. Eren els "escriptors oficials", els qui només participaven en la lluita a contracor, firmant una carta de protesta, encapçalant un manifest no gaire comprometedor. I no eren tants! Els podíem comptar amb els dits de les mans! La majoria d'intel·lectuals seguiren en tot moment el camí manat per la burgesia. No comprometre's en aldarulls reivindicatius. Fer la seva feina, aprofundir dins llur "exquisida" sensibilitat, ben allunyats de les reunions partidistes, del muntatge d'organitzacions de base, de l'aprofundiment en la història del moviment obrer. Són els que "no perderen el temps". Els que es saberen col·locar sempre, en tot moment, en el camí oportú, al costat del poderosos. Mai no foren perseguits, portats emmanillats a comissaria, interrogats per la Guàrdia Civil o la Brigada Social. Eren els "purs", els esperits "selectes", que diria Pablo Neruda, irònicament, en un immortal poema del *Canto General*.

Obres públiques?

Julià Pere Rado i Garau

No voldria que els ciutadans de Sóller tinguessin aquest comentari com un atac als seus drets de ciutadans d'aquesta illa, si no més aviat com una reflexió sobre el fet que les obres públiques són de tots i cada un dels ciutadans.

Que el tunel de Sóller s'hagi d'acabar, ja que està iniciat, no deu haver d'esser una càrrega més greu que la d'altres obres públiques que al cap de molts de mesos —o anys?— encara no han estat acabades i són, si més no, tan importants com la sortida de l'autovia o autopista d'Andratx cap a l'hostipal de Son Dureta i que pel mal cap o mala gestió encara no ens permet arribar a l'hospital d'una manera adient.

Sempre ens han dit que molts dels que moren ho són per la manca de deu minuts i que el transport dels ferits greus ha d'esser efectuat rapidament; per això, sobta que, al cap de tant de temps d'acabada aqueixa obra, manqui aqueixa sortida. L'any passat, als mesos de juliol, agost i setembre, hi feia feina un destacament militar d'enginyers que desmuntaven una mena d'emparat de ferro que encara no ha estat acabat. I això que deien que l'obra era d'una necessitat extrema.

Quina obra és la més necessària?

Podem anar a Sóller o no anar-hi; però, si ens posam malats, a on anam?

Per rescatar la concessió fan falta mil cinc-cents milions de pessetes, d'on els treim?

Les accions venudes, o sols emeses, de la "Compañia Concesionaria del Túnel de Sóller S.A.," de qui són?, es recuperaran?, o també les haurem de comprar?, i si no volen vendre-les?, i si no es venen, podran travessar-hi els propietaris de les accions?

I si no... Ho veurem el dia de demà.

Noces, sense cap nosa, del llibre i la cultura

Cecili Buele i Ramis

Els pobles més avançats, entre d'altres coses, es caracteritzen per haver arribat a apreciar la cultura del llibre com a un dels valors bàsics de la civilització. Les noces entre el llibre i la cultura, lluny de fer-los nosa, esdevenen una de les fites senyeres que marquen el camí vers una etapa més adulta de la humanitat. Qui diu llibre, diu escriptura, diu revista, diu diari, diu lectura.

Avui dia, al nostre planeta, encara hi ha pobles que no han entrat de ple dins l'estadi de la lectura, perquè continuen mantenint la transmissió oral com a gairebé exclusiu vehicles de comunicació humana. No és d'estranyar que els governants d'aquests països s'entossudeixin a mantenir-hi la població analfabeta. Hi esdevé molt més fàcil dominar-la. Fins a un cert punt. Perquè també han de rebre, de retruc, les conseqüències nefastes de la ignorància generalitzada i del comportament brutal que aboquen inexorablement cap a la violència primigènia més desfermada.

En aquests dies, hom pot veure quasi en directe determinats països africans, de riquíssima cultura oral i de minsíssima promoció de l'escriptura, que ens van mostrant fins a quins extrems pot arribar el comportament del ser humà en la manca de respecte a la vida d'altri!

A la nostra mateixa ciutat de Palma, mentre som a punt de celebrar el Dia del Llibre, s'han hagut de tancar biblioteques d'alguns barris, on l'ajuntament mantenia oberta la possibilitat d'un major acostament ciutadà a la cultura, mitjançant la lectura. Sembla que hi fan nosa, les biblioteques de barri. No serà que també hi fan nosa les ciutadanes i els ciutadans que s'hi acosten? Que s'espavilin pel seu compte, doncs, no fos cosa que es deixondissin massa amb uns recursos públics que no deuen haver de servir per això!

La manca d'interès a promoure i afavorir entre la ciutadania l'hàbit de llegir, el gust per la lectura, l'afició al llibre, l'impuls a escriure, és més que manifesta. No hi ha doblers per a això, se'ns diu. No es pot reconvertir el fracassat centre comercial de s'Escorxador en un gran centre cultural per a la ciutat, se'ns diu. No es pot habilitar la sala cobrada de s'Escorxador per realitzar-hi el projecte d'una biblioteca pública, de la partida pressupostària de la qual s'han perdut cinquanta milions de pessetes que ningú no sap encara on han anat a parar. No es poden habilitar uns locals situats a les plantes superiors del mercat del carrer Cotlliure, que són propietat municipal i que romanen buides i destrossades des que varen esser construïdes fa una trentena d'anys. No hi ha doblers per a això, se'ns diu.

I bé, si és que no hi ha doblers per a la cultura, haurem de concloure que aquesta esdevé un luxe massa car entre nosaltres. No s'hi pot gastar més del que s'hi gasta!

Per això, perquè se'ns diu que no es pot fer front a cap gran projecte cultural, ens hem volgut embarcar en la tasca de contribuir a fer petits actes culturals, oberts a tota la ciutadania, des del petit reducte que representa actualment el Centre Cultural s'Escorxador, per a la gestió del qual l'Ajuntament de Palma s'ha dignat a concedir-nos una subvenció anual.

"Literatura i compromís" és, doncs, un petit acte d'homenatge al llibre. Organitzat per l'Associació de Veïnats del Camp Rodó, en col·laboració amb l'àrea de cultura de l'Ajuntament de Palma, que va tenir lloc dijous dia 21 d'abril, amb la presència de l'escriptor Miquel López Crespí. **Cecili Buele i Ramis**, *president de l'A.VV. Camp Rodó*.

Jo confés

Julià Pere Rado i Garau

Reconec que som un delinqüent.

Utilitzant tots els medis al meu abast.

Barrejant, dins la meua personalitat, la més nefasta fòbia cap a mi mateix.

Ignorant la més petita dignitat de persona que em daren els meus avantpassats.

Oblidant la prudència i la urbanitat que ha d'esperonar la meua pròpia condició humana.

Ho asumesco: SOM FUMADOR.

Els germans Sierra tenen un restaurant a la Punta Cala Estància de Can Pastilla. Professionals de la restauració de tota la vida coneixen be la cuina italiana.

TENNIS SON RIGO

Tennis
Futbol-sala
Håndbol
Petanca
Cir. Footing

Squash
Volei
Mini golf
Tennis Taula
Gimnàs

Final Avda. Son Rigo - Tel. 74 33 66
Sometimes - Palma de Mallorca

SERVICIO OFICIAL

OPEL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 - LAS CADENAS
07600 EL ARENAL - PALMA (BALEARES)

Tel. 26 81 11
Fax 74 32 77

Carretera Militar, 185 Ses Cadenes
07600 S'ARENAL DE MALLORCA

Jaume Obrador i l'Antifranquisme a Mallorca de M. Lòpez Crespí

Cinc anys al Burundi

El darrer llibre publicat pel bon amic Miquel Lòpez Crespí, titulat *L'Antifranquisme a Mallorca (1950-1970)*, m'ha refrescat la memòria d'aquells anys de frenètica lluita antifranquista.

A en Miquel, a bastants dels seus llibres, li agrada recordar el meu passat "missioner", perquè es veu que li cridava l'atenció aquella mescla d'humanisme, de descobriment apassionat del món del treball i de lluita viscuda com a esperit de servei als més explotats. Les primeres incursions pel món "conscient" de la política em feien veure que tampoc jo havia suportat mai la injustícia ni el menyspreu de les capacitats del poble per organitzar-se per a la defensa dels seus interessos i la resolució de les seves necessitats.

De la mà de Paco Mengod, de Guillem Ramis, de Toni Pons i d'altres companys vaig anar descobrint que d'aquest tipus de política feia anys que n'estava fent sense saber massa bé que fos això fer política. Els cinc anys d'estada al Burundi, mentre a Europa es vivia l'entusiasme del maig francès, m'havien fet obrir els ulls i denunciar sense por les injustícies. Recordo que la vivència més forta que vaig tenir en aquest sentit fou el judici que em feren al Burundi per haver denunciat públicament la corrupció d'un dels caps importants del partit únic d'aquell país. Aquest fet em polititzà, si bé jo ho vaig interpretar aleshores com una mena de denúncia social i no com una actuació política.

Però, per ventura pel meu passat "missioner", del qual, per cert, mai no m'he avergonyit perquè ha estat una de les etapes importants de la meua trajectòria personal, m'agradaria remarcar un aspecte que en Miquel no cita expressament en el seu darrer llibre: el tema dels sentiments dels que lluitàrem per enderrocar el franquisme.

La presó de Palma a finals de 1976

Recordo molt bé que un dia dins la presó, a finals de 1976, un altre pres polític, pretesament més revolucionari que nosaltres, ens trobà un poc neguitosos per la situació que vivíem, alçà el puny i ens recordà que els revolucionaris no podien deixar-se vèncer mai pels sentiments. I això ens féu mal.

I és que en Miquel i jo no estàvem a la presó per gust ni per demostrar a ningú que érem més valents

que els altres. Ens havia tocat a nosaltres, com a servei de premsa de l'Organització d'Esquerra Comunista de les Illes (OEC), presentar públicament el partit i assumir-ne les conseqüències. Jo no sentia l'estança a la presó com una satisfacció personal ni pretenia amb això esdevenir una mena d'heroi de les capes populars. Hi vaig entrar per tal d'acomplir un deure i per convenciment que era precís que alguns assumissin el paper diríem més públic de forçar els poders fàctics d'aquell moment per anar avançant cap a l'enderrocament definitiu de la dictadura. Però no vull amagar avui que, malgrat la convicció de que feia el que calia fer, allò —restar dins la pressó— que em resultava dur m'apropà a n'en Miquel i me'l féu estimar.

M. Lòpez Crespí: lluita honesta i compromís permanent

Per això agraeixo haver trobat amics i companys com en Miquel que han sabut conjugar la lluita honesta i el compromís per a la transformació de la societat amb el cor i els sentiments. Me fan por els que fan del

deure una cosa freda. Em produeixen una mena de calfred els que no dubten mai de si s'equivoquen. I em fan pena els que són tan valents que no saben ni volen compartir cap sofriment.

En Miquel és un home de combat, però no un home fred. Ell, que mai ha volgut trair el que pensa i creu, sap molt bé que això té un preu que ell, com a escriptor, també ha hagut de pagar. La seva ironia està carregada de sinceritat i de sentiments. I aquesta sinceritat l'ha duit a escriure la història d'aquests vint anys tal com ell la visqué. Tan de bo que els que com ell lluitaren i la visqueren d'una altra manera s'atrevisin a escriure-la. Així es podria encetar un debat enriquidor sobre com s'inicià la nostra encara jove i no suficientment participativa democràcia. Per ventura això aportaria als que es diuen historiadors de veritat una bona matèria prima per interpretar com cal la història i no quedarien arraconades per a sempre les motivacions i les energies reals i conscients amb què es va escrivint la història real dels nostres pobles. **Jaume Obrador Soler**

Parlem clar i llampant

Per Joan Antoni Estades de Montcaire i Bisbal

Són ells els qui ens consideren estrangers

Moltes vegades sentireu els grans patriotes de la Nació castellana, anomenada també espanyola, dient que nosaltres, catalans i la gent de les illes Balears i del País Valencià, som separatistes i que no volem ésser espanyols. Crec que la realitat és ben diferent d'així com l'enfoquen aquests imperialistes de dues dècimes. No ho creis? Doncs bé, us ho il·lustraré amb una carta al director que publica la revista *Cambio* en el número 1.160, en la qual un senyor del poble andalús de Bollullos del Condado, a la província de Huelva, que signa com Alberto Rojas Cruz, es queixa perquè la revista *El Observador* (número 1.165), quan publica l'entrevista que féu a Pilar Rahola reproduceix, textualment, en català les respostes de la diputada d'Esquerra Republicana de Catalunya a les Corts o Parlament de Madrid.

El descontent del senyor Alberto Rojas Cruz, i ho diu clarament, és causat per les "contestaciones en un idioma extranjero como es el catalán" que ell, essent un andalús de Bollullos del Condado, a la província de Huelva, no sap "leer el catalán ni tampoco me interesa aprenderlo".

Així que desenganyem-nos. No és que, nosaltres, vulguem ésser separatistes. Són ells els qui ens tenen i consideren com a estrangers, i això pel simple fet de parlar i estimar una llengua que no és la castellana; encara que aquesta llengua que ens ha donat la terra aspra, com diria Joan Maragall, és tant o més antiga que l'idioma de Cervantes a la península Ibèrica o Espanya.

I jo, que m'agrada conèixer idiomes —entre ells el castellà, i no em sap greu saber-lo ni tampoc parlar-lo o escriure'l— us dic que si el senyor Alberto Rojas Cruz, de Bollullos del Condado, considera la meua llengua —el català de Mallorca— com un "idioma extranjero", per a mi, que sóc de Fornalutx, a la vall de Sóller, "su lengua", o sia el castellà d'Andalusia i de Bollullos del Condado, és també un idioma estrany i foraster. Però hi ha una petita diferència. La meua llengua no pretén ésser l'únic idioma de l'Estat dit espanyol ni manco es vol imposar als seus veïns, mentre que la llengua del senyor Rojas Cruz pretén ésser "el único idioma español" i des de l'any 1715 ens ha estat imposat per força i en nom del *derecho de conquista*.

Cremerà la col·lecció de l'Espasa-Calpe

"Si el Tribunal Constitucional de Madrid no dona la raó al Govern de la Generalitat de Catalunya, i si declara inconstitucional la llei de Normalització Lingüística, agafaré tota la meua col·lecció de l'enciclopèdia Espasa-Calpe i la cremaré en públic". Això no són paraules de cap separatista, de cap republicà i manco de cap esquerrà. És obvi que, per prudència i discreció, no destaparé la identitat de l'autor sense la seva autorització. Tan sols us diré que m'ho digué, no fa gaire setmanes, un senyor que fou oficial de l'Exèrcit i que s'ha considerat sempre espanyol, monàrquic i de dretes de tota la vida.

Jo no sé si aquesta persona posarà en pràctica la seva advertència. Sentiria molt que el mal gust i l'ofuscació històrica d'uns jutges de fora l'hi obligàs; però qui avisa no és traïdor. De cada dia va augmentant la gent del nostre país, sia monàrquica o republicana, de dretes o d'esquerres, que està tipa i cansada que Madrid ens tracti com si fóssim els seus negrets (en el sentit pejoratiu de la paraula) i humiliat, amb campanyes esquizofrèniques, la llengua, la cultura i la història de la terra dels nostres avis.

L'ESTEL DE MALLORCA fa un any, i en complirà molts més

El nostre periòdic fa un any exactament avui, dia 1 de maig de 1993, que adoptava el nom de L'ESTEL DE MALLORCA. Enguany fa tretze anys que sortim al carrer i el canvi de nom de S'Arenal de Mallorca pel de L'ESTEL DE MALLORCA no ens ha duit gens ni mica de mala sort, tot el contrari: l'ESTEL és la guia dels bons mallorquins que estimen i defensen, per damunt tot, la seva llengua i no volen que la seva Pàtria —els Països Catalans— siguin esclaus de ningú.

Com ESTEL DE MALLORCA tenim un any més i amb l'ajuda de Déu i vostra pensam que l'any vinent, i altres que vinguin després, hem de celebrar més aniversaris i records com aquest. Visca l'ESTEL! Visca la Roqueta mallorquina! Gèbria a la Pàtria Catalana tant si es vol com si no és vol!

Joyeria Golf

Avda. de Paguera, 39
Teléfono: 68 63 52
Apartado de Correos, 163
PAGUERA (Mallorca)

OSCAR

Boses de mà i sabates
Articles de regal

Avinguda de Peguera, s/n
Peguera

Propaganda nazi, propaganda espanyola (i V)

Txecoslovàquia: la sort escrita. El 29 de setembre del 38, Chamberlain, Daladier, Mussolini i Hitler s'aplegaven a Munic per decidir el futur de Txecoslovàquia, un dels pocs governs de la preguerra, amb els USA, que realment va calar les intencions del nazisme. L'exèrcit txec plantà cara a Hitler i se'n vantaren de no esser esclafats. Però tenien l'enemic a dins: no sols pels quasi tres milions d'alemanys dels Sudets, sinó també per les minories eslovaca, hongaresa i romanesa, molt treballades pel nazisme. Humil o arrogant, la sort de Txecoslovàquia semblava cantada d'antuvi. I és que davant l'hitlerisme el món sols podia adoptar dues positures assenyades: la positiva o la negativa absolutes, totalitàries. Com que hom no pogué o sabé fer-ho altrament, cada volta que hom arribà a acords amb ell, li donava ales i l'augmentaven el seu fanatisme i remolí autodestructiu.

L'anticatalanisme és una paranoia semblant, degrada i s'autodegrada, però no s'hi deu negociar perquè és seguir-li el corrent en el seu vertigen abismal. És un camí de no tornada, i al País Valencià s'ha vist prou clar que la irracionalitat blavera i feixistoide no en tindrà mai prou, per més víctimes que sacrifici al Moloc espanyol. I ara que sectors del blaverisme voldrien pactar amb el nacionalisme català i basc, els és ben difícil, car llurs vots provenen de l'anticatalanisme que amb tant de furor i barroeria han promogut, i no poden canviar el missatge fàcilment. Es troben entre l'espasa i la paret, després d'haver fet de comparses per embordir les potencialitats nacionalistes valencianes. Quant al poble alemany, acabà en part per no sentir-se prou nazi per als "mèrits" d'aquella "meravella" de Führer, que duia al món de cap per dur-los a la felicitat, amb la total hegemonia a Europa, pel pacífic i emocionant sistema de fer creure que anava a treure les armes, sense treure-les al final. El març del 1939, aniversari de l'annexió d'Àustria (dates calculades), fou triat per fer-se amb Txecoslovàquia, mentre el món contemplava impotent i astorat els seus anteriors cops i l'agonia de la República espanyola. Diumenge dia 12, Hitler envià el seu ultimatum al Dr Hacha, el molt ancià i decaigut cap txec. Hitler havia mobilitzat moltes tropes per celebrar la Diada dels Herois i l'aniversari de l'Anschluss, oficialment; però en realitat preparades per acudir a la crida del pro-nazi Monsenyor Tiso, primer ministre eslovac, aconsellat de proclamar la independència eslovaca just en tal moment crític. El Dr Hacha vingué a Berlín i hagué de rendir-se.

Ara ja el Dr Göebbels tenia un nova arma propagandística: tots els pobles oprimits s'adrecen al Führer per demanar-li protecció per a llur alliberament. De fet, en el cas que els nacionalismes peninsulars cobren més volada, és indubtable que els cervells grisos de Madrid i tots els "col-laboracionistes" inventaran més blaverismes, com el Valencià o el d'Unión Alavesa i Unión Vizcaína que ja existeixen; o sigui, un cert espanyolisme rabiós amb màscara localista per dividir les nacionalitats subjugades per Madrid.

Però Txèquia, esdevinguda ara el "protectorat de Bohèmia i Moràvia" no era germànica, sinó eslava. Què pintava en un Reich ultragermànic? El pressentiment que Europa anava a esdevenir un atrapa-i-fuig de furtacapes i escanyapobres començà a aparèixer evident als ulls dels mitjament entesos i alguns més. Entre març i setembre cau la República espanyola, Itàlia envaeix Albània, i Polònia ocupa una part de l'estat lituà i encara ocupa part de Txecoslovàquia junt amb Hongria; Hitler ocupa Memel a Lituània... El pròxim pas, l'atac a Polònia per Danzing (presentat

els alemanys) havia ja de provocar l'esclat de la II Guerra Mundial. Tants cops va el càntir a la font...

La difícil resistència. En un moment d'ascens i reafirmament d'una tirania totalitària com la nazi, denunciar-la públicament és clamar en desert, almenys de moment i aparentment. Els qui no coneixen realment el cas solen pensar que és poc seriós, car "no n'hi ha per a tant". Això és també el que molts conciutadans nostres pensen de nosaltres quan denuncien l'espanyolisme com a genocida i nazi. Però hi ha moments que corren unes brises de fatalitat que gelen els ossos. Això és com dir que, per castigar el mal, Déu sols ha de deixar que "vagi fent". El mateix Hitler no calculà bé i al final perdé fatalment i dugué Alemanya a una wagneriana desfeta amb música de moltes tones diàries de bombes al damunt. Quan la fúria staliniana començà a bufar de l'Est, tota la precisió dels càlculs germànics se n'anà en orris, sols Hitler es mantingué en peus per allargar inútilment la cruel agonía. És palès que el periodisme alemany sota Hitler era pura propaganda perfectament controlada pel Dr Göebbels: la unanimitat sempre era absoluta i totes les aparents divergències meres habilitats de Göebbels per despistar la premsa estrangera i fer creure que hi havia alguna llibertat informativa. Els periodistes alemanys rebien cada dia consignes clares i terminants a través dels directors. A hores d'ara, la premsa dels països dits democràtics també compta amb un cert control. Al cas espanyol, a més dels condicionants econòmic-polítics (qui paga mana, hi ha propaganda institucional i de grans empreses, els partits "rupturistes" en el postfranquisme són escadussers...), molts periòdics locals segueixen rebent pressions i instruccions de clans de poder, grups econòmics, governadors civils, etc, amb censures molt precises contra qualsevol idea clarament oposada al postfranquisme que vivim (per exemple, ací hom no pot parlar del rei i la monarquia amb la mateixa llibertat que a Gran Bretanya, tot han d'esser "notas de sociedad", és encara ben difícil de parlar d'independència nacional per als Països Catalans, i plena normalització del català, etc).

La premsa i els diplomàtics estrangers eren, al III Reich, els senyorets del Nou Ordre en projecte: tot hi eren atencions i facilitats: doble ració de menjar, més gasolina, viatges gratis pertot, festes i també ajut econòmic per a qui en demanés. Propaganda cercava pis. Propaganda fornía de tot: des d'entrades a espectacles fins a núvies. La major part dels periodistes estrangers no eren periodistes, sols gent dependent del ministeri de Propaganda o d'Afers Exteriors, i

locutors de ràdio, com el famós Lord Haw-Haw, anglès, i Don Juan, un mexicà al servei dels nazis. A mesura que Alemanya envaïa països desapareixien els corresponsals lliures dels estats ocupats i apareixien "periodistes" col-laboracionistes pagats pels nazis d'aqueixos mateixos països. Actualment llegim a molts periòdics espanyols articles de fons signats sempre pels mateixos. És clar que es tracta de periodistes del règim postfranquista espanyol, segurament pagats i que reben consignes molt estrictes. Evidentment els capitosts espanyols creuen que els ciutadans són prou cecs i localistes com per no adornar-se'n, i cal dir que majoritàriament tenen raó. El cas és que als diaris catalans i bascos aquests soldaders del règim no apareixen gaire però "a províncies" no tenen la cortesia de deixar-nos tranquils: el sistema de propaganda i repressió espanyols és finament selectiu, foten canya sempre que poden.

de tot arreu als quals pagava perquè fessin de corresponsals a Berlín de diaris (balcànics, o de tot arreu) que no podien pagar-se'ls. De tal manera Propaganda forní tota una xarxa de "periodistes" germanòfils per tot arreu abans de la Guerra. No deixaven, doncs, cap solt: cada diariet tenia el seu "corresponsal" a Berlín. Els diners que pagava Propaganda eren conscientment molt alts i se'ls repartien entre el director (la major part) i el "corresponsal" de cada "diariet". No era estrany que un corresponsal ignorés que els seus honoraris provenien del pressupost de la representació diplomàtica alemanya en el seu país. Les notícies de corresponsals eren més tingudes en compte que no les de les Agències i, de tal manera, es va mantenir a moltes països un unànime clima de germanofília totalment aliè, a voltes, a la voluntat de llurs governs.

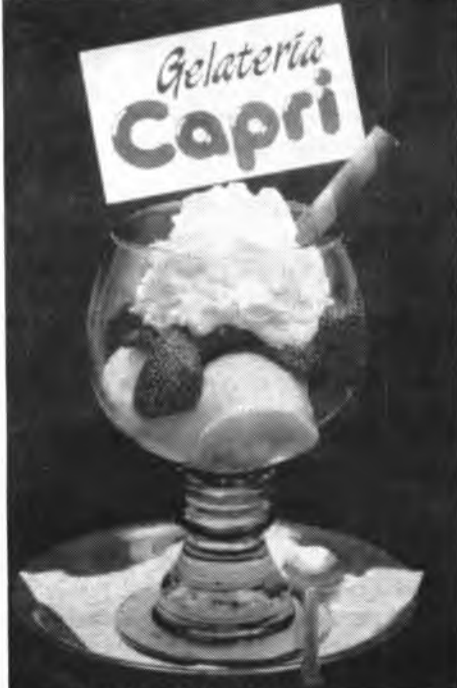
La malícia i la covardia. Foren els gran aliats del nazisme com ho són ací l'espanyolisme i arreu el colonialisme. Un cop vençut Hitler i després de tanta mentida i tanta credulitat maliciosa o covarda, hi va haver a Europa una franca disposició a la veritat. A voltes aquestes disposicions positives, que són valors realment amb sabor d'eternitat, no tenen preu. És llàstima que tinguin un preu tan alt i que la gent no escarmentem a les primeres per estalviar-nos tanta devastació. Però la natura humana és com és. I, com cantaven els guerrillers jueus sota el nazisme: "Ja som ací. Portem, amagat al sarró, un sol llevant, el dur triomf de la claror". Dur: duríssim triomf! **Jaume Tallaferro**

**CLUB
MIAMI**

**12 al-lotes
simpàtiques
t'esperen!**

**Carrer Berlín, 4.
Tel. 26 74 86
S'Arenal de Mallorca**

**Gelateria
Capri**

**Gelats
naturals**

**Cra. de Capdellà, 1
Peguera**

Joan Lluís Gamundí, el flamant líder calvianer.

La forastera Coronació de Nigorra, de qui diuen que és una de les dones més odiades de Calvià.

Entrevista al flamant líder del nou partit calvianer de centre-dreta nacionalista Joan Lluís Gamundí i Seguí

De casta li ve al llebrer... El seu avi patern fou un il·lustre de Muro i un dels darrers famosos de Filipines (fa poc, el periodista Pedro Prieto, al rotatiu *Ultima Hora*, reivindicava per a ell honra pels mèrits contrets), fou un brillant orador, de paraula fàcil, seriós i honrat.

De casta, idò, li ve a Joan Lluís Gamundí, de fàcil paraula i comprensió, impenitent enamorat del germà proïsme, de la justícia i de l'honoradesa.

En Gamundí ha estat fa poc elegit president i líder d'un partit independent de centre-dreta nacionalista per un grup de calvianers que confien en ell, partit que duu camí de donar molta de guerra al PP i al PSOE a les pròximes eleccions municipals del 1995.

Gamundí Seguí és conegut des de fa uns anys al terme municipal de Calvià com una persona dura i contundent, abanderat de la llei i de l'ordre. Prova d'això és la campanya ferotge de lluita contra en Miquel Nigorra Oliver, president del Banc de Crèdit Balear, registrador de la propietat, president a les illes Balears dels Advocats de Deusto, amo i senyor de mig Santa Ponça i conseller del Banc Popular Espanyol d'en Lluís Valls Taverner.

Aquesta lluita ha estat guanyada sens dubte i, parlant en termes boxístics, a punts per Joan Lluís Gamundí, ja que des un principi ha mantingut a Miquel Nigorra ajupit contra les cordes, rebent tot tipus de directes, sense capacitat moral ni ètica de poder respondre a cap dels cops d'en Gamundí. La victòria d'en Gamundí, com deiem, ja es de fet un èxit. De tot aquest assumpte L'ESTEL DE MALLORCA, abans *S'Arenal de Mallorca*, va tenir la valentia de relatar punt per punt tot el combat i, per això, nosaltres som testimonis que en Gamundí, actuant amb contundència, ben documentat i amb tota la raó de la seva part, va descobrir les magarrufes, llacrosins i estafes perpetrats pel president del Crèdit Balear contra els accionistes d'aquest banc. Cal puntualitzar que la dolenta d'aquesta pel·lícula, inductora d'aquestes malifetes, és la forastera Corona Cobian Otero, esposa d'en Miquel Nigorra, una de les dones més odiades del terme segons l'opinió popular.

Pareix ésser que la justícia espanyola, com un Mariano Rubio a l'estil mallorquí, vol donar alguns dels delictes, els més importants, per prescrits, ja que han passat més de cinc anys des que es varen cometre; amb tot i això, com diu en Gamundí "pot ésser que efectivament els delictes de les estafes de més de mil

milions, per haver passat més de cinc anys, hagin prescrit, i no pugui asseure al banc dels acusats el president del Crèdit; però jo dic que si les coses importants han prescrit, en Nigorra és un poca vergonya i un estafador prescrit".

Tanmateix els tribunals de justícia encara no han dit la darrera paraula, i ja veurem al final què passa...

Joan Lluís Gamundí i Seguí va acabar el batxillerat amb els jesuïtes de Montisíon, va estudiar humanitats a Saragossa i arquitectura tècnica a la Universitat Politècnica de Barcelona. Va fer feina al Banc de Crèdit Balear durant dèsset anys com a cap de serveis centrals. Així mateix, va tenir temps d'estudiar banca i direcció financera al Centre d'Estudis del Banc Popular Espanyol i a EPISE. Més tard, a Ciutat, va seguir estudis de decoració, màrqueting i direcció d'empreses. Quan va deixar Es Crèdit, es va presentar a oposicions, que va aprovar brillantment —en el temps del PSOE, quan n'Aguiló comandava a Cort— i va guanyar un lloc de tècnic d'administració especial, treballant durant dos anys a gust i satisfacció de quasi tots a Urbanisme.

Al senyor Gamundí, li demanàrem la primera entrevista formal després de la seva tornada a la política activa; d'un principi va dir que no perquè no volia posar gelosos els altres mitjans de comunicació amb qui l'uneixen vincles humans i ètics que no volia perdre. Pocs dies després, ens va cridar per telèfon i ens va dir que com que L'ESTEL li havia ajudat quan tothom li girava l'esquena, ara ho tenia en compte i ens donava la primícia.

L'ESTEL va preparar taula i tovalles a ca seva. Pa amb oli i vi de Binissalem, i va convidar el senyor Gamundí per fer aquesta entrevista.

— Senyor Gamundí, malgrat els seus antecedents d'home dur, contundent i orador hàbil, no li fa por na Margarita Nájera (PSOE), batlessa de Calvià i primera espasa del partit que governa a Espanya, així com n'Eduard Vellibre, president del PP a Calvià, i en Joanet Nigorra, fill del president del Crèdit? Aquesta gent, té molt de poder i doblers per a vostè i el seu partit.

— Fa unes setmanes em vaig trobar amb la batlessa de Calvià. A aquesta dona, subtil i maniobrera, li vaig demanar si es presentaria a les pròximes eleccions. Ella em va contestar demanant-me el perquè d'aquesta pregunta i jo li vaig dir que una dona se'm

L'esposa de Miquel Nigorra, la forastera Coronació de Nigorra, és una de les dones més odiades del terme de Calvià.

En Miquel Nigorra Oliver és considerat com en Mariano Rubio mallorquí, com el rei dels delictes prescrits.

Gamundí: "Les pròximes eleccions, a Calvià, pels interessos creats i per crear, seran molt dures. Per això, aplic allò que diu que no hi ha millor defensa que un bon atac."

En Joanet Nigorra amb un parell d'al·lotes ben garrides.

fa molt costa amunt crucificar-la i que si ella es presentava no em quedaria més remei que atacar-la a fons amb les informacions que tinc d'ella, rebudes del seu poble natal, Portugalete (Bilbao), on els seus amics i parents no es cansen de dir que, a na Margalida, els negocis li van molt bé, que està muntada al dòlar; tot això i moltes altres coses les sé perquè des de fa anys em passeig per Baracaldo, Sestao, Portugalete i Santurce, això és, per tot el marge esquerre del Nervión. Aquesta dona i el seu equip duu l'Ajuntament de Calvià a un dèficit pròxim als set mil milions, cosa que és més dolenta que bona, i que, si fos una empresa privada, podríem dir que està prop de la suspensió de pagaments, amb l'afegit que només d'interessos poden calcular vuit-cents milions anuals que han de pagar els contribuents. que som nosaltres.

De n'Eduard Vellibre, el cap que no líder de l'oposició a Calvià, ja que com a líder no en sap i no pot ésser-ho perquè no ha nascut per això, m'estim més callar per ara, perquè encara no fa molt de temps ens donàvem una abraçada quan ens vèiem. De totes maners, va una quinzena de dies el vaig anar a veure a l'ajuntament i li vaig comunicar de manera oficial que a partir d'ara em consideràs un adversari polític, i que aniria a per totes... Crec que no em va entendre, la seva cara es va posar rígida de manera poc habitual en ell, llavors, va fer la mitja de manera irònica. Jo em vaig acomiadar puntualitzant que al final comptarem. Hi ha una dita que m'agrada: Qui riu darrer, riu més a gust.

Dels doblers i el poder d'en Joanet Nigorra, el fill del banquer, com que no és amic meu i des de fa molts anys no ens saludam, ja tindrem temps de parlar d'ell...

Per acabar, vull sintetitzar la meua resposta dient que a les pròximes eleccions municipals, la batlessa Nájera serà per a mi un confit d'ametlla i que en Vellibre i en Joanet Nigorra seran dos caramells. Mateu Joan i Florit

Del Bolletí Oficial

Conselleria de Comerç i Indústria

DECRET 35/1994, de 28 de març, pel qual es regulen els horaris comercials en l'àmbit de la CAIB.

El RDL 22/1993, de 29 de desembre, estableix les bases per a la regulació d'horaris comercials, modifica el RDL 2/1985, de 30 d'abril, imposa determina-

des restriccions en aquesta matèria i reconeix la competència de les comunitats autònomes per regular, en l'àmbit territorial respectiu, els horaris d'obertura i tancament dels locals comercials, d'acord amb els principis generals d'ordenació de l'economia.

Tot admetent la insuficiència del RDL 22/1993, les diferents posicions dels col·lectius afectats i l'escàs marge d'iniciativa que la norma per desenvolupar deixa a les comunitats autònomes, el Govern Balear considera, això no obstant, que allò que beneficia més el sector del comerç de les illes, en aquest moment, és procedir a una regulació dels horaris comercials.

En conseqüència, a proposta del conseller de Comerç i Indústria, d'acord amb el Consell Consultiu i havent-ho considerat el Consell de Govern en la sessió de dia 28 de març de 1994,

DECRET

Article 1 Horari general

1.1 Els horaris per a l'obertura i el tancament dels locals comercials en l'àmbit de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, en el marc de la lliure i lleial competència, i amb subjecció als principis generals que es contenen en el RDL 22/1993, de 29 de desembre, sens perjudici dels drets reconeguts als treballadors, s'hauran d'establir d'acord amb les normes següents:

- El nombre d'hores màxim en què els comerços podran desenvolupar la seva activitat durant el conjunt de dies feiners de la setmana haurà de ser de setanta-dues hores.
- El nombre de diumenges i festius en què els comerços podran romandre oberts al públic haurà de ser, com a màxim, de vuit dies l'any.
- El nombre màxim d'hores en què els comerços podran romandre oberts els diumenges i els dies festius autoritzats haurà de ser de dotze.

1.2 En cas de dia festiu autoritzat entre setmana, les hores d'obertura s'hauran d'entendre incloses en el límit màxim de setanta-dues hores setmanals.

1.3 La distribució de l'horari global durant els dies feiners de la setmana, la podrà fixar lliurement el comerciant, com també l'horari corresponent als diumenges i les festivitats d'activitat autoritzada.

Serà obligatòria l'exhibició de l'horari adoptat en tots els establiments comercials, de manera que la informació sigui visible per al públic, encara que l'establiment es trobi tancat.

Article 2 Supòsits exclosos de l'horari comercial

2.1 Les limitacions a què es refereix l'article anterior no seran d'aplicació en els casos següents:

- Els establiments dedicats essencialment a la venda de pastisseria i rebosteria, pa, plats preparats, premsa, combustibles i carburants, flors i plantes i les denominades botigues de conveniència, com també les instal·lades a estacions i mitjans de transport terrestre, marítim o aeri.
- Els establiments comercials situats a zones de gran afluència turística, d'acord amb el que estableix l'article tres d'aquest Decret.
- Les oficines de farmàcies, les quals s'hauran de regir per la normativa específica.

2.2 S'entenen per botigues de conveniència aquelles que, amb una extensió útil no superior a 500 m², distribueixen la seva oferta, de manera similar, entre els articles següents: llibres, diaris i revistes, articles d'alimentació, discos, vídeos, joguets, regals i articles diversos. Aquests establiments hauran de romandre oberts al públic un mínim de deu hores diàries.

Article 3 Determinació de les zones turístiques

3.1 Com a norma general, els ajuntaments, mitjançant proposta motivada, hauran de proposar a la Conselleria de Comerç i Indústria les parts del territori municipal que es poden considerar zones turístiques, a l'efecte d'exclusió de la limitació d'horaris d'aquest Decret.

3.2 El conseller de Comerç i Indústria és l'òrgan competent per aprovar o denegar les propostes dels ajuntaments. Les propostes s'entenen aprovades si no s'ha dictat resolució expressa en el termini de tres mesos, comptadors a partir de la presentació d'aquestes.

3.3 Es considera zona turística, a l'efecte d'exclusió de les limitacions establertes en l'article 1, la ubicació dels mercats de venda ambulants, els quals habitualment es duen a terme els diumenges i festius, i l'entorn immediat d'aquests.

Disposició addicional primera

Mitjançant Ordre del conseller de Comerç i Indústria, es fixarà, abans del 28 de febrer de cada any, el calendari dels diumenges i festius en què podran romandre oberts els establiments comercials.

Disposició addicional segona

En l'àmbit de les seves competències, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears regularà, mitjançant Llei, el règim jurídic d'infraccions i sancions en matèria d'horaris comercials.

Disposició final primera

S'autoritza el conseller de Comerç i Indústria perquè dicti les disposicions necessàries per al desenvolupament d'aquest Decret.

Disposició final segona

Aquest Decret començarà a vigir l'endemà d'haver-se publicat en el BOCAIB.

Palma, vint-i-vuit de març de 1994

EL PRESIDENT,
Signat: Gabriel Cañellas Fons

El conseller de Comerç i Indústria,
Signat: Cristóbal Triay Humbert

DIR MENTIDES

Bernat Joan i Marí

Sexe, mentides i cintes de vídeo. El títol és suggerent, perquè presenta coses amagades (més o menys, i segons el gust de qui en consumeixi) de qualitat positiva, coses amagades clarament negatives (el sexe com a bé i les mentides com a mal) i elements ambigus, sobre els quals no hi ha consens social pel que fa a la seva bondat o maldat (ço és, les cintes de vídeo estimades com a cobertor davant la soledat i odiades com a creadores elles mateixes d'aïllament entre les persones). Xapó. Un deu pel títol.

Recentment a Mallorca s'ha viscut, en el context de la vida real, una pel·lícula (cal dir-ne un "film", ja ho sé, però allò ha estat una pel·lícula) que permet un cert encasellament dins aquell mateix títol. Sense sexe, en aquest cas, però amb mentides i cintes de contestador automàtic.

Els protagonistes de la pel·lícula: algú a qui no li sap greu dir mentides si això l'acosta al poder (ah, enyorat Maquiavel, tu ja ho deies!) i algú que tem que farà el paper de cornut i a més pagarà el beure i que no hi està gaire disposat.

La trama es desenvolupa, més o menys, de la manera prevista. Qui ha de dir mentides, per descomptat, les diu. L'objecte de les esmentades mentides, des d'un punt de vista maquiavèlic, és polític. Tanta democràcia, es deu dir el nostre personatge, no fa bo. Mira que ara tenim un pacte (amb el menys banyut dels dimonis) que ens acostarà al Leviatan, vendran quatre mocosos de les bases a espatllar-lo! Fóra un crim permetre que qui mai no ha decidit tirars en orris les nostres millors decisions. Per tant, els hem de convèncer que no s'hi pot fer res més. Si no s'hi pot fer res més, evidentment, no ens queda altra alternativa. El mentider, doncs, ho fa per una bona causa. Per què l'haurien d'aturar quatre tontes moralines pseudocristianes si té al davant el cel de la majoria social esperant-lo amb braços oberts?

Com el nou ric, només hi veu al davant i ha perdut els costats de vista completament. L'eròtica del poder, certament, estira. Li acaben de dir que el truquen per telèfon. Amb decisió, es prepara per a l'eventualitat.

A l'altra banda del fil, hi ha un pagès malfiat. Li han clavats ja més d'una punyelada i pren precaucions. Aquesta gent, es diu a si mateix, ens demanaran una reunió per parlar d'un possible pacte amb nosaltres al mateix temps que en desmentien la possibilitat a través de la premsa. Aquest doble joc és massa bèstia per continuar-lo aguantant! Em curaré en salut...

Tement el pitjor, els nostre personatge prem la tecla en el moment en què comença la conversa. Així podrà tancar en una caixa el discurs engegat des de les profunditats del Cercle Familiar. Bla, bla, bla.

La conversa discorre dins els tons normals. Sense cordialitat, però amb propostes concretes. Tot queda gravat.

El mentider nega tot un seguit de coses que la cinta desmenteix. El gravador, tenint-ne proves, fa pública la cinta. El trepa posa el crit al cel. Haurem de prendre precaucions, com durant el franquisme! Sóc un pobre perseguit! Auxili! La premsa l'ajuda (que potser no és la seva feina?) Pobret! L'han gravat en cintes sense el seu consentiment! A la picota, els de les gravacions!

Però, i les mentides? Quines mentides? I, fet i fet, què és una mentida al costat d'una cinta, ni que sigui de contestador automàtic?

Digueu mentides, apa!, que no hi fa res. Ah, però no les graveu... no les poseu al descobert, que, si la premsa no l'ajuda, el trepa pot caure del cocoter.

PSM / ERC: SEXE, MENTIDES I CINTES DE VÍDEO

Joan Mir, d'Esquerra Republicana de Catalunya

Certament, l'episodi de la gravació d'una proposta que ERC va fer al PSM telefònicament ha animat la bugaderia política mallorquina. La realitat, però, se sembla més a una pel·lícula desbaratada que al Watergate amb què hom l'ha volguda convertir.

Només cal considerar els fets per comprovar la manca de substància de l'escàndol. La història comença amb una sorprenent insistència del PSM per entrevistar-se amb Àngel Colom. Des d'ERC, a la sorpresa s'hi afegeix l'escepticisme respecte a l'interès real del PSM per arribar a cap acord, vist que a les dues anteriors convocatòries europees va anar feliçment amb Euskadiko Ezquerria de Bandrés i Onaindia (avui, feliçment al PSOE). Tot i això, la reunió es va celebrar (sense cintes de vídeo, tret que fossin del PSM) i ERC va acordar que contestaria després d'estudiar la proposta.

A partir d'aquesta reunió ERC-PSM, comencen a sortir a la premsa anuncis de l'acord entre PSM i CiU, així com comentaris molt crítics amb aquest acord. Simultàniament, el PSM difonia que la coalició amb ERC no era possible per les condicions inacceptables que posàvem. ERC encara no havia obert boca.

Intentant no deixar-se influir pel joc subterrani que es practicava a Mallorca, el Comitè Executiu d'ERC acordà contestar en els següents termes:

a) Manifestar la voluntat d'establir una coalició amb el PSM.

b) Reconèixer la preeminència del PSM a Mallorca i acceptar aquesta preeminència en la designació dels candidats, programa electoral, campanya, etc.

L'encarregat de traslladar aquesta proposta al PSM va ser el President Regional de les Illes, Bartomeu Mestre, que, donada la responsabilitat de la funció que li era encomanada, va decidir gravar la seva intervenció per tenir constància de la fidelitat amb què havia tramès la decisió del partit i poder-ne fer un informe precís. Bastomeu Mestre va suposar, encertadament, que l'altra banda no faria més que escoltar i donar per rebuda la proposta, i, efectivament, Pere Sampol, en substància, es va limitar a contestar: "Com estàs, Tomeu? (...) Això ho posarà l'Executiu damunt el paper per sotmetre-ho al Consell Polític de dia 19 de gener (...) Ja ho diré a en Mateu Morro (...) Gràcies per cridar-me". Si la gravació hagués perseguit una intromissió en la intimitat de Pere Sampol cercant-hi sexe, perversió i truculència, hauríem apuntat malament: tots els alumnes saben que hi ha més inconveniències i pebre coent a les meves classes de teoria econòmica (que, per cert, solen gravar sense demanar-me permís) que a les intervencions asexuals del pulcre diputat.

No cal dir que Pere Sampol no va fer arribar la nostra proposta al Consell Polític del PSM i que, probablement per aturar les crítiques i justificar el pacte CiU-PSM, els dirigents d'aquest partit varen difondre versions falses de la nostra oferta: "Con Esquerra Republicana de Catalunya (...) no hubiese sido posible presentarnos con nuestras siglas" (Mateu Morro a UH, 5/3/94).

La versió que feia impossible el pacte PSM-ERC per la manca de voluntat d'ERC i per les seves desorbitades exigències va penetrar tant en la premsa mallorquina que, quan Àngel Colom, dia 9 de març, a Palma, va explicar la proposta exacta que havíem fet al PSM, els periodistes no el varen creure, donant per bones les mentides que s'havien difós. En aquest instant, com és natural, el partit va posar a disposició de qui la volgués escoltar la prova gravada del nostre oferiment.

Aquesta és la història, tirant a depriment, d'una gravació rutinària que no atempta contra la intimitat de ningú ni s'acosta gens ni mica a les truculències de l'espionatge polític. Però mostra, en canvi, que la mentida és, per segons qui, un instrument polític vàlid.

EMPRESARIS!

Si us anunciau a L'ESTEL la vostra empresa guanyarà doblers!

BOTIGUES AMB PERSONALITAT

La vigència dels clàssics

Crec que no vaig gaire desencaminat si afirm que, avui en dia, la decoració de moltes cases està dominada pel disseny de segona categoria, pel *Dissenyo Pryca*. La uniformitat i la falta d'imaginació de l'estètica d'aquests productes, des d'una làmpada fins a una tauleta, sol dur aparellada, a més a més, una qualitat de fabricació que a la llarga dona més d'un disgust. Després ens adonem que aquella ganga que havíem descobert potser no ho era tant.

Un dels antidòs contra el mal gust consisteix en recórrer als clàssics. Només assoleix la categoria de clàssic allò que supera la prova més dura de totes: el pas del temps. Per això, perquè la seva qualitat està garantitzada i sabem que no ens fallaran, convé escoltar Beethoven, contemplar els quadres de Rubens o llegir Ramon Llull. Aquesta filosofia és igualment aplicable al món de la decoració, qüestió si voleu una mica més mundana, però no menys important.

És del tot recomanable, per tant, fer una visita a una botiga com Cavall de Fusta. Els seus propietaris, en Joan Bauçà i en Ricard Rodríguez, començaren obrint una tenda d'antiguitats al carrer Antoni Planas, a escassa distància del local que tenen actualment. Es tractava de fer rendible el que és la seva gran afició. Però els imperatius del mercat feren que més tard orientassin el seu comerç cap als articles de regal; simplement, es varen trobar que això era el que els demanava la gent que hi anava a comprar. Actualment no han abandonat del tot les antiguitats, si bé han restringit l'oferta als articles en estat impecable i que no han de menester restaurar.

L'any 90 es traslladaren al local del carrer del Temple, i per donar-se a conèixer feren un *mailing* de clients potencials. Publicitat, per tant, selectiva i d'alt rendiment. Com a resultat d'aquesta política, avui en dia compten amb una clientela estable, a la que remeten regularment informació sobre les seves novetats. Tot un exemple de les passes que

s'han de fer per muntar amb un mínim de risc un comerç especialitzat.

A Cavall de Fusta hi podem trobar una àmplia oferta, impossible de relacionar aquí sencera: reproduccions de mobles antics, miralls, làmpades, vaixelles, gerros i qualsevol altre objecte que compleixi la sola premissa del bon gust, formen part de les seves existències.

Crida l'atenció que els preus, contra el que podríem pensar, siguin més que raonables. En aquesta línia, la seva llista de noccs deu ser econòmicament una de les més interessants de Ciutat, perquè hi apliquen un considerable descompte.

La visita a Cavall de Fusta és un tot un gaudi

visual. Si volguéssim examinar cada peça amb detall, en tendríem per un horabaixa sencer. Afortunadament tenim a la nostra disposició els seus propietaris, que saben aconsellar el client. Per alguna cosa són experts en la matèria, un altre dels factors decisius per a la bona marxa d'un establiment.

Josep Palou

Cavall de fusta
Carrer del Temple, 13
Tel. 72 03 58
Fax 72 85 23
Ciutat de Mallorca

RESTAURANT SA TORRE

Banquets i celebracions. Disposam de diversos salons adequats a cada necessitat. Parc infantil.

Carretera s'Arenal - Cap Blanc, quilòmetre 7'50. URBANITZACIÓ SA TORRE. Tif. 74 17 77

Elèctrica

JAROGA

El teu electricista, vine
i ho comprovaràs

Pl. del rei Jaume I, s/n
Santa Ponça

Ferreteria

SIMÓ

La teva ferreteria

Avda. del rei Jaume I, s/n
Santa Ponça

L' hora de la llibertat

Som uns set milions de catalanoparlants, uns onze milions els que vivim a les terres repoblades pels catalans. Però des de Madrid, amb la col·laboració de la rutinària burocràcia, ens han prohibit ajudar-nos per damunt de les nostres respectives autonomies. Ens han col·locat dins gàbies daurades i ens han posat uns obstacles majors que entre les fronteres estatals del Mercat Comú (el cas de TV3 ho demostrà clarament). Ens han embabiat amb sedants "democràtics". Molts d'estats d'arreu d'Europa (com els estats nòrdics, els tres estats bàltics, Bulgària, Eslovènia, Albània...) tenen menys població que els Països Catalans, i menys parlants (Finlàndia són cinc milions, Eslovènia, dos milions, etc, i ho tenen tot en el seu propi idioma i són plenament independents; mentre, aquí, la nostra Televisió Valenciana es complau a "educar-nos" amb espanyolades, sevillanes i altres coses "típicament valencianes").

Fins i tot a Puerto Rico fa poc que han declarat l'espanyol com a únic idioma oficial. Per això l'estat Espanyol ha donat a Puerto Rico un trofeu internacional, alhora que té a les llengües no castellanes en un precari estat de semiformalitat amb la finalitat no confessada de desgastar-les i fer-les desaparèixer. ¿No ens havien explicat les excel·lències del "bilingüisme"? (ells entenen per tal "bilingüisme" el que establiren a cop de marginació a les nacionalitats, però no el bilingüisme per a ells, pels castellanoparlants, que sempre són monolingües).

¿No ens predicaven que "no ens havien de tancar", i de les excel·lències de les "llengües més parlades"? Idò ja ho veis, ara premien els que tanquen la porta ni més ni manco que a l'anglès. Una pista: l'afavorit en aquest cas és la seva llengua, la "llengua del Imperio", com sempre! Els seus sofismes queden d'aquesta manera ben al descobert, igual que la seva doble moral.

Es que els deu fer rialles: premien als portorriquenys que no els paguen impostos, mentre que els seus "súbdits" que sí els paguen impostos no ens deixen ni veure la televisió dels de vora, perquè és tota en la mateixa llengua, que no sigui que agafem "mals exemples"! Amb aquest exemple podem veure les raons dels malpagadors del nacionalisme espanyol o espanyolisme, (hàbilment disfressats d'això o d'allò, segons els convé). Realment, l'estat Espanyol ens tracta com a estrangers, com a súbdits "por justo derecho de conquista", que deia la Nova Planta de Felip V, quan conquerí "para las leyes de Castilla" l'antiga corona catalano-aragonesa. Lleis que, per cert, encara no han estat derogades, i no ens

estranya. Vivianne Readins, president de la Comissió de Peticions del Parlament Europeu afirmà que el català no ha estat inclòs en el programa comunitari "Lingue" perquè el Govern espanyol no feu els tràmits corresponents. I és que el nostre Estat és fèrriment gran-espanyol i, si pogués, prohibiria qualsevol llengua que no fora la castellana i fins i tot ens obligaria a ballar sevillanes. I si ens tracten com estrangers, ¿què tindrà d'estrany que Angel Colom demani la independència?

P.H. Pearse, un dels irlandesos afusellats pels anglesos a l'aixecament dels independentistes de 1916, deia: "Quan tenia 10 anys, em vaig agenollar vora el meu llit i vaig prometre a Déu que havia de dedicar la meua vida a l'esforç per l'alliberament del meu país. He mantingut la meua promesa... Asumesc estar parlant a anglesos que valoren positivament la seva pròpia llibertat i que afirmen estar lluitant per la llibertat de Bèlgica i de Sèrbia. Pensau que també nosaltres estimam la nostra llibertat, i la desitjau. Fer-ne ús és més desitjable que qualsevol altra cosa del món. Si ara ens destrossen, renaixerem altre cop, i renovarem la nostra lluita. No podeu vèncer Irlanda, no podeu extingir la passió irlandesa per la llibertat; i si les nostres accions no han estat capaces de guanyar-la llavors seran els nostres fills qui l'aconseguiran, encara amb una gesta major." Tampoc poden rompre l'amor català per la llibertat; i qui fa mal als altres, ell mateix acabarà víctima de la seva espasa.

Un escriptor irlandès, A.E., va escriure a un setmanari americà: ¿Quina és l'arrel del problema irlandès? ¿El poble irlandès vol ser lliure? ¿Per què desitgen la llibertat? Crec que és perquè senten dintre seu un geni que encara no s'ha manifestat en una civilització, com els grecs, els romans i els egipcis han exterioritzat el seu geni, en el passat, en societats amb cultura, art i ciència particular d'ells mateixos. ¿D'on provenen els drets d'Anglaterra per governar a Irlanda?, ¿en què es basen? No és el desig del poble irlandès. Es tracta d'una antiga possessió. Però generalment no s'accepta que ningú que hagi robat una propietat durant molt de temps sigui el més indicat per continuar posseint-la".

Allò que per l'individu és la llibertat, per un poble és l'autodeterminació: la seva llibertat. Una "democràcia" que oprimeix i manipula això és tan sols una democràcia xusquera i precària, controlada per malpagadors, per llops.

Si fóssim castellans, no hauriem tingut tanta paciència, i ja ens hauriem separat d'un estat que durant

Estat Català

segles no ha deixat de dominar-nos i despersonalitzar-nos, doncs, fins avui l'estat central no ens ha estimat, només ens ha violat amb guerres periòdiques (Germanies, Segadors, Guerra de Successió, bombardeigs de Barcelona en el segle XIX; franquisme, intent colpista de Milans del Bosch el 1981) annexionat a Castella després d'Almansa (Qual el mal ve d'Almansa...) amb les totalitàries lleis de Nova Planta que fou un cop d'estat i una ocupació militar ("por justo derecho de conquista", afirma l'infamant text) contra la nostra Constitució atorgada pel Rei En Jaume, els Furs. Ens han exigit suor, sang, doblers i silenci. Ens exigeixen el que ells no acceptarien per a ells, que desapareguem com a nació organitzada i conscient. Ens diuen que callem amb desqualificacions i insults i pretenen ridiculitzar-nos allà on ells agafarien les armes. Tot un exemple d'equitat, "amor d'amo".

Accepten el divorci dels matrimonis, o almanco la separació, i en canvi no accepten la separació d'allò que no fou un matrimoni, sinó una violació de l'estat castellanista contra la corona catalano-aragonesa.

Quan Añoveros i Tarancón parlaven de democràcia hi hagué campanyes involucionistes (franquistes) contra ells. Ara, que els bisbes catalans han defensat amb valor els drets dels pobles (cosa que és als estatuts de l'ONU, i que fins i tot el Papa ha defensat sovint), ara també els espanyols han muntat una grinyolant simfonia d'improperis.

El país de Lluï i d'Ausiàs Marc, de Vinetea i Companys, de Gaudí i Pau Casals, té el seu propi geni, la seva força i la seva llengua que volen destruir per matar-nos l'ànima. I tenim els exemples de Gandhi i de Martin Luther King, i l'alè profètic pels qui el vulguin sentir, la veritat de la Paraula que ha impregnat una cultura mil·lenària. "Déu proveirà", i resistirem, sofrirem, i guanyarem la nostra llibertat per alliberar-nos de la crueltat ingènua dels opressors dels petits pobles davant la mentida de la prepotència en què ara estan tristament immersos. Perquè, com va escriure un poeta occità de la Polònia màrtir, tacada de militarisme rus, prussià i austriac: "La llibertat vol pas un tros de terra, ella vol tot lo glòbia" (la llibertat no vol només un tros de terra: ella vol el món sencer).

Forn de pa i pastisseria

LA ROTONDA

La qualitat i el preu que tu vulguis.

Vine i ho veuràs

Pl. del rei Jaume I, s/n
Telèfon. 69 02 73. Santa Ponça

ELS MIRACLES D'EN JAUME JOAN BOVER!

Les mans que curen
Donam massages

biomagnètics a deportistes
C/. Joan Alcover, 10, entresol
Tlf.: 46 44 00. Ciutat de Mallorca

EL BUHO VERDE

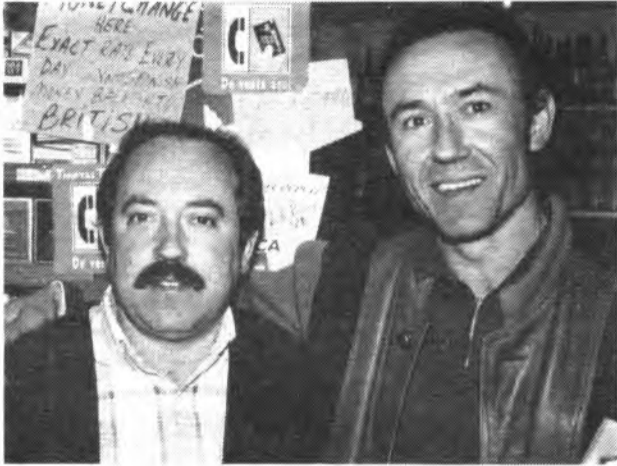
Entrada lliure

Si no troba allò que cerca, nosaltres li oferim música, al·lotes i moltes més coses.

Obert des de les 21'30 fins a les 5 de la matinada.

A primera línia de s'Arenal, entre l'Hotel Flamingo i l'Hotel Neptuno.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

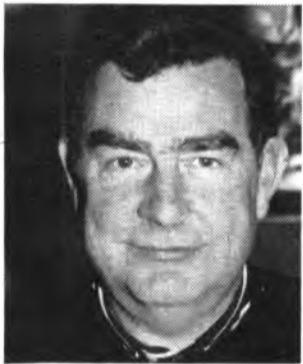
Juan-Lluís Riado (futbolista) i **Josep Tirado** (Les Malvines). Som mallorquins d'adopció. Mallorca ho ha estat tot per a nosaltres i som agraïts. Mallorca té dret a tenir emissores i diaris en mallorquí. Hem de votar na Maria Antònia Munar, que defensa *lo nostro*.

Joan Sánchez, Joan Abrines. Això és una porqueria de les més grosses. Que respectin Mallorca, començant pel Govern Balear. A les pròximes eleccions hem de votar UM i tendrem de tot en mallorquí.

Matrimoni Oliver-Font (Botiguers). No hi ha dret. L'Estat espanyol ens fot i en Canyelles tampoc no ajuda gaire. Hem de votar partits mallorquins com el PSM si volem que tot vagi bé a Mallorca.

Mateu Rabassa (Botiga Karo). Seria ben agradable tenir emissores i diaris en la nostra llengua. Si els volem tenir, hem de votar partits nacionalistes que ho sien de veritat. Partits que no facin coalicions amb partits espanyols mai de mai.

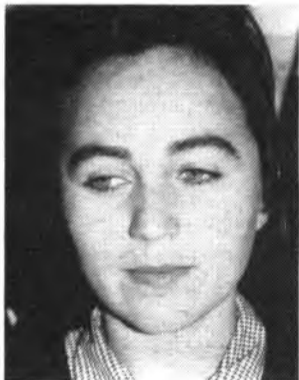

Rafel Fiol (Gelateria Capri). És clar que hi ha d'haver emissores i diaris per als mallorquins. Això ho ha de fer la iniciativa privada. Hem de votar Esquerra Republicana de Catalunya si volem tenir de tot i molt en mallorquí i si volem comandar a ca nostra.

Roser Molina (Botiguera). Almanco hi hauria d'haver la meitat d'emissores i diaris en mallorquí.

Miquel Pisà (Botiguer). Hem de potenciar *lo nostro*. Hem de votar Unió Mallorquina, que potenciarà emissores de ràdio i diaris en mallorquí.

Marisol Poveda (Benetton). Això no és just. El Govern Balear ho ha d'arreglar. En Canyelles ha de posar emissores i diaris en català.

Margalida Bujosa (Brodat). Els mallorquins hauríem de tenir la majoria de diaris i emissores, i de tot. El nostre idioma es perd. El Govern Balear ho ha d'arreglar. Mentre governi el PP no anirem enlloc. Hem de votar partits mallorquins, com UM o el PSM. Llavors el Govern espanyol ens tindrà en compte.

Maria Cerdà (Botiguera). No hi ha dret. La majoria d'emissores i diaris haurien d'estar en la nostra llengua i tot està en foraster o en anglès.

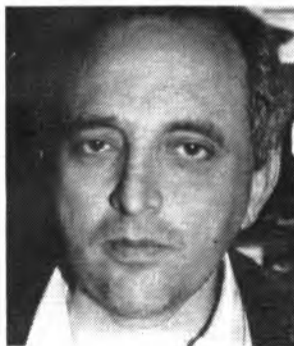
Magdalena Beltran (Likorfactori). Està bé que hi hagi emissores i diaris en tots els idiomes, però el nostre ha d'esser el primer. Hem de votar partits nacionals mallorquins com ERC, PSM o UM, perquè aquesta gent del PP que governa no té ganes d'arreglar aquest assumpte.

Vicente Moscardó (Duty Free). Els mallorquins estam oblidats de la mà de Déu i de la mà de Madrid, que s'enduu els nostres doblers. Tota la culpa de no tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua és del Govern Balear. Jo sempre vot UM, que és de Mallorca.

Antoni Rosselló (Kàtia). Hem de votar Unió Mallorquina i ho tendrem tot en mallorquí. Els mallorquins votam PSOE i PP i així ens va.

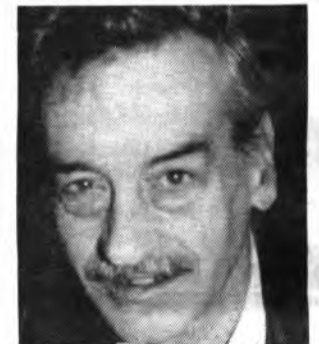

Rafel Roca (Jaroga). Això és una vergonya per als mallorquins i per als que ens governen. A les pròximes eleccions hem de votar partits mallorquins que estimin *lo nostro*.

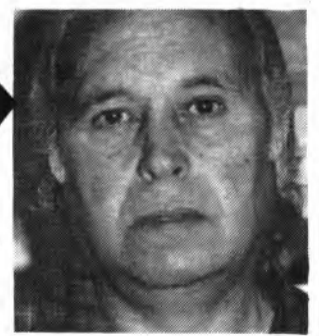
Tomàs Oliver (Botiguer). Jo estimo *lo nostro* i això que tot estigui en foraster no me va bé. Respect les altres llengües, però aquesta gent no respecta la nostra. Si posassin emissores en mallorquí, jo les escoltaria tot lo dia.

Llorenç Perelló (Apotecari). És una manca d'estima cap a les nostres coses. Hem de votar partits mallorquins, a veure si ens posen mitjans de comunicació en la nostra llengua.

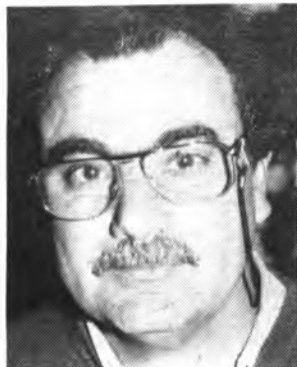
Josep-Maria González (Super Victòria). Almanco un diari en mallorquí i, d'emissores, un parell. Això és cosa del Govern Balear. Hem de votar partits mallorquins i tot anirà millor.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

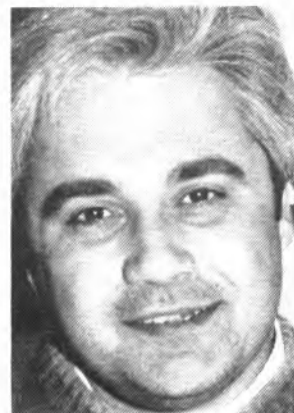
Catalina Amengual (Bellmar). Sí, aquí tot està en foraster i els mallorquins no tenim res, ni diaris ni ràdios. Els hem de crear des de la iniciativa privada perquè els partits polítics no van enloc.

Jaume Rosselló (S'Olivera). Aquesta gent que comanda no estima gaire els mallorquins. Hem de votar partits mallorquins com el Partit Socialista de Mallorca si volem tenir mitjans de comunicació en la nostra llengua.

Dependents Apotecaria Amador Coll. Els mallorquins estam marginats als mitjans de comunicació i això s'ha d'acabar. El Govern Balear ho ha d'arreglar. Hem de votar partits nacionals mallorquins que defensin els nostres interessos.

Josep M. del Valle (Bottiguer). No està bé. Els mallorquins tenim dret a tenir emissores i diaris en mallorquí. Hem de votar partits mallorquins, com UM, que defensa els nostres doblers, els nostres productes i la nostra llengua.

Maria A. Grimalt (Green). Un desastre. Hem de votar partits mallorquins com ERC, PSM o UM i fote a fora aquesta gent del Govern Balear si volem sortir d'aquest desastre.

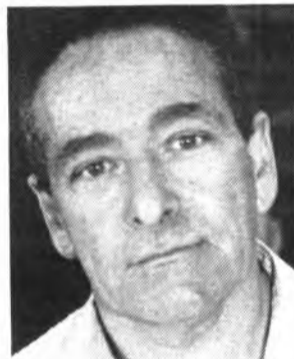
Margalida Comes (Floristeria Son Maties). Els espanyols, els anglesos i els alemanys tenen emissores i diaris en la seva llengua. Nosaltres, els mallorquins, no tenim res. N'hem de tenir, i si no ho fa el Govern Balear, ho farem nosaltres.

Jaume Palmer (Oficina de canvi). Em fa vergonya anar per Mallorca i no sentir parlar en mallorquí. Em fa vergonya que els meus fills parlin en foraster. Em fa vergonya que no hi hagi emissores de ràdio i diaris en català. Aquests del Govern Balear són uns fatxes. Hem de votar partits mallorquins com ERC, PSM o UM si volem sortir d'aquesta vergonya.

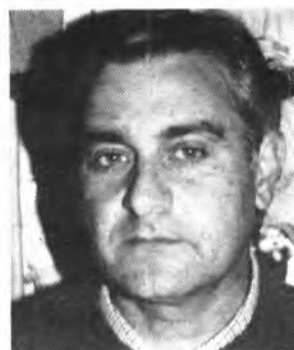
Dora Cozar (Tot Fusta). Molt malament. És injust. Hem de votar UM i tindre emissores, diaris i de tot en mallorquí.

Joan Segura (Art Pell). És una injustícia que ve d'enrera. És feina del Govern Balear posar emissores i diaris en la nostra llengua.

Maria J. Javaloyas (Victòria). Els mallorquins som majoria. Hem de votar partits nacionals, com fan els catalans, i hem de tenir emissores i diaris en català.

Pere Rigo (Calçats d'Inca). Els castellans s'han fet els amos de per aquí. El Govern Balear ha de posar emissores i diaris en la nostra llengua. Hem d'esser com els catalans.

Maria dels Angels Carbonell (Badia Blanca). És una injustícia. Ens foten. Aquest govern del PP no estima Mallorca. Hem de votar UM, que defensarà *lo nostro*.

Amàlia Arcas (Fornera). Jo estim Mallorca i m'agradaria que hi hagués emissores i diaris en mallorquí. Ha de venir una mà divina per arreglar-ho.

Antònia Pons (Mariola). Els catalans en tenen i nosaltres també n'hem de tenir. Això ho ha de fer el Govern Balear.

Maria Roig (Roïma). Fatal. Aquesta gent del PP que governa Mallorca no ens estima gens. Hem de votar partits nacionals mallorquins, que estimen Mallorca.

Francesc Aguilar (Galeria d'art). Hi hauria d'haver emissores i diaris en català. És feina del Govern Balear. Potser hauríem de votar partits mallorquins, que serien sensibles a aquestes coses.

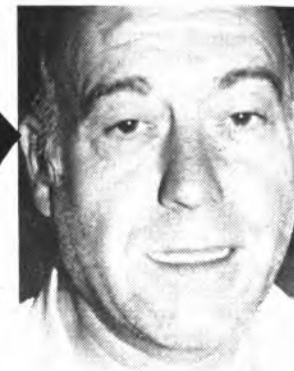

Guillem Capó (Dagui). Molt malament. Els forasters comanden a Mallorca, i a Magalluf encara més. Aquesta gent del PP que comanda a Mallorca no farà res per arreglar-ho. Hem de votar UM, que estima les nostres coses.

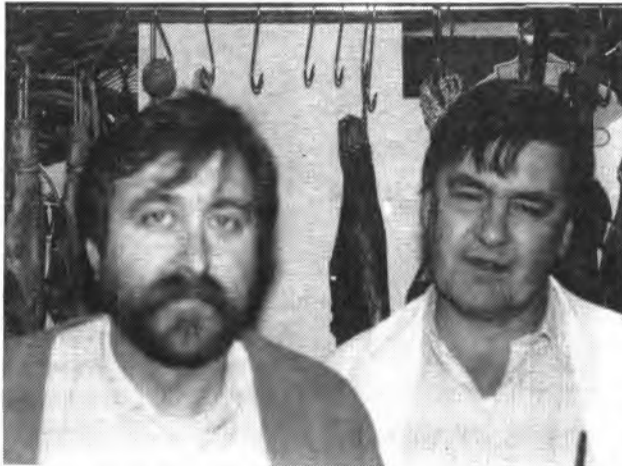
Conceição Campaniço (Licoreria Martínez). Jo som portuguesa, però trob que els mallorquins teniu dret a tenir emissores i diaris en la vostra llengua.

Joan Bestard (Marga). Això que ens fan està molt lleig! Hi hauria d'haver la majoria d'emissores i diaris en mallorquí, a Mallorca. El PSM o UM ho han d'arreglar, perquè és difícil que ho facin els partits espanyolistes com el PP i el PSOE.

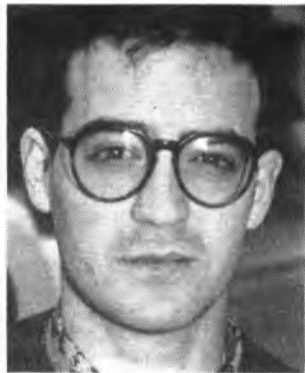

Magdalena Company (Super MC). Tenim el que hem volgut. Votam el PP i el PSOE, i així ens va. Hem de votar PSM i UM, que defensin les nostres coses.

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Jaume Tous, Hugo Segura (Palmira Delicatessen). Estam en contra que tots els mitjans de comunicació estiguin en foraster. El Govern Balear ho ha d'arreglar i, si no ho fan, que se'n vagin a ca seva.

Antoni Rigo (Canvi de moneda). No és just. Almanco hauríem de tenir la meitat de mitjans de comunicació en mallorquí. Aquí tenim dues llengües oficials. El Govern Balear no ho arreglarà, ho hem d'arreglar els mallorquins.

Júlia Espert (Dina Moda). Hi hauria d'haver un parell d'emissores i de diaris per als mallorquins. El Govern Balear actual no farà res per arreglar-ho. Hem de votar el PSM, que potenciarà mitjans de comunicació en català.

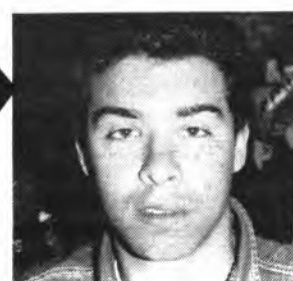
Sebastià Serra (Esports Marian). Hauríem de tenir almanco la meitat de diaris i d'emissores en català. Hem de votar partits mallorquins com el PSM, pel bé de Mallorca i de les nostres coses.

Amèlia Baptista (Jiova). És clar que hem de tenir emissores i diaris en la nostra llengua. Ho tindrem si votam partits mallorquins com el PSM, ERC o UM, que defensaran allò que és nostre.

Andreu Guardiola (Casa Planes). Hi hauria d'haver una emissora per als forasters i una altra per als anglesos. Totes les altres haurien d'esser en mallorquí. Hem de votar UM perquè aquest Govern del PP en dotze anys no ha fet res ni ho farà.

Carme Reixach (Ponçamar). No hi ha dret, però això canviarà. Votarem Unió Mallorquina i tindrem de tot i molt en mallorquí. I aquests que comanden ara, que se'n vagin a comandar a ca seva.

Mateu Martorell (Penélope). Quin desastre! A on hem arribat! Els mallorquins hem de sortir al carrer i exigir els nostres drets. Els forasters ens han envaït. *Barco de rejilla!*, com va dir en Canyelles.

Isabel Benenatti (Shangril-la). No hi ha dret a això. A Mallorca hem de tenir mitjans de comunicació en mallorquí. Els qui comanden ho han d'arreglar.

Joan Gili (Viatges Bonsol). Està molt lleig que tot estigui en foraster. L'única solució és votar partits mallorquins com el PSM o UM. Aquest govern del PP no estima *la nostra*.

Maria Reyes (El Sol). La meitat de mitjans de comunicació, per als castellans i l'altra meitat, per als mallorquins seria la cosa correcta. Ho hem d'arreglar entre tots. Els mallorquins som massa tranquils i no exigim res. Hem de votar partits mallorquins que defensin Mallorca.

Catalina Ribes (Botiguera). Jo trob que sí que n'hem de tenir, d'emissores i diaris. Hem de votar partits nacionalistes mallorquins si en volem tenir.

Margalida Garcia (Brigitte). És una bestialitat. Els forasters ens dominen. Hem d'obligar a en Canyelles perquè posi emissores i diaris en mallorquí.

Aina Mates (Rent a Car). La majoria de diaris i d'emissores han d'esser en mallorquí. Hem d'esser com els canaris i catalans, que voten partits nacionalistes i llavors tenen veu a Madrid. Hem de votar partits mallorquins si volem tenir les coses en la nostra llengua i si volem comandar a ca nostra.

Joana M. Laiglesia (Rent a car). Això no és just. El Govern Balear ha d'arreglar aquesta injustícia. Vivim a Mallorca i ja està bé que els forasters comandin per aquí.

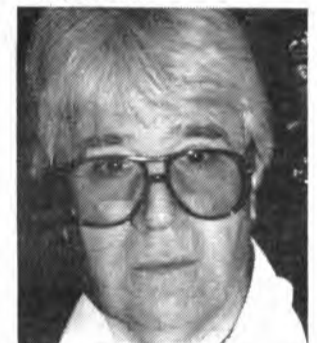
Antoni Roca (Jaroca). Som mallorquí i m'agraden els diaris i les ràdios en mallorquí. Això ho ha d'arreglar el Govern Balear.

Joan Oliver (Casa Planes). Està lleig que no ens deixin tenir res en mallorquí. Hem de votar UM si volem que la nostra llengua suri.

Jerònia Borràs (Joiera). Això està molt malament. Estam envaïts d'alemanys, anglesos i sobretot d'espanyols. Ens fan perdre la identitat. Aquest govern del PP no ha fet res ni farà res per normalitzar la nostra llengua. Hem de canviar de govern votant partits nacionals mallorquins com ERC, PSM o UM.

Joan Barceló (Irma). Els mallorquins som uns covards que no sabem defensar les nostres coses. Hem de treure en Canyelles i els seus del Govern votant partits nacionalistes mallorquins, com UM, que ens posarà emissores i diaris en mallorquí.

Antoni Rotger (Oficina de canvi). És una putada que ens fan els castellans. No és just que haguem d'esser nosaltres els qui hem de girar la llengua. Això ho ha d'arreglar el Govern Balear. Hem de votar partits nacionalistes, enque sia na Munar, que per altra banda està molt bé, però nacionalistes de debò. Hi ha molta feina per fer...

Disset emissores de ràdio per als forasters i una per als anglesos; cinc diaris per als forasters i un per als anglesos. Per als mallorquins, res. Què n'opinau, d'això?

Matrimoni Isern-Fiol (Superkatissa). Malament. Els mallorquins no tenim dret a res. Aquesta gent del PSOE i del PP no protegeixen gens la llengua i la cultura mallorquina. Hem de fer un partit nacionalista fort com el que governa a Catalunya, i l'hem de votar tots.

Francesca i Iolanda (Frampe). Això és injust. Estam a Mallorca i tot ha d'estar en mallorquí. Entre tots ho hem de fer, i aviat. Hem de votar partits mallorquins i tendrem un govern mallorquí que mirarà per nosatres.

Matrimoni Barceló-Mas (Art natura). No està bé. Almanco la meitat de mitjans de comunicació haurien d'esser en català. Si el Govern Balear no arregla aquest assumpte, a l'hora de votar li estarem les orelles.

Isabel Sureda (Botiga Oscar). Els mallorquins estam molt putejats. Ens fan forasters dins ca nostra. Hem de votar partits mallorquins i fotre a fora aquesta gent del PP i del PSOE que van contra la nostra cultura i contra la nostra llengua.

Margalida Perelló (Dengra). Som a Mallorca, som mallorquins i no hi ha dret que ens facin això El Govern Balear ha de fomentar emissores i diaris en català. Hem d'esser com els catalans, que voten partits nacionalistes i llavors tenen coses en català.

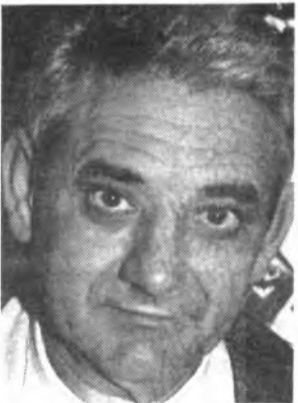
Gabriel Coves (Esports Peguera). És ben hora de posar les coses al seu lloc. Els mallorquins hem d'esser com els catalans, que voten partits nacionalistes i llavors comanden a ca seva. Hem de demanar la independència dels Països Catalans I, a més de tenir-ho tot en català, serem la nació més rica d'Europa.

Guillermina Luque (Can Tianet). No és just que tot estigui en foraster. Les emissores que hi ha a Mallorca s'han de reconvertir a català. Els mallorquins hem d'esser nacionalistes i votar partits mallorquins. Els catalans ho fan i aconseguen moltes coses bones per a la seva terra.

Consuelo Giménez (Botiguera). Els mallorquins hem de tenir emissores i diaris. Això és feina del Govern Balear. Els mallorquins hauríem d'esser més nacionalistes.

Antoni Riera (Pilimar). Els mallorquins devem tenir dret a tenir qualque cosa. Els qui comanden ens tenen a una vorera. Hem de votar partits mallorquins com el PSM, que defensen *lo nostro*.

Maria Gomila (Botiguera). Nosaltres som mallorquins i volem *lo nostro* al cent per cent. M'agraden els catalans perquè estimen i defensen *lo seu*.

Catalina Oliver (Apotecària). Això és inexplicable. Hem d'arreglar aquesta situació votant partits nacionalistes mallorquins que estimen la nostra llengua.

Els quintos del 67 de Sant Joan anaren a sopar al restaurant Os Canteiros de can Pastilla la setmana passada.

EL CORRUPTE CAÑELLAS PERJUDICA EL COMERÇ MALLORQUI I AFAVOREIX ALCAMPO

Aquest rètol de l'autopista Palma - Inca és un escàndol de jutjat de guàrdia i una prova irrefutable de la conxorxa entre el corrupte Cañellas i la gran superfície Alcampo que es va inaugurar amb la presència de la consellera Catalina Cirer i sense tenir els permisos corresponents. Des de quan la senyalització pública d'una autopista, tant vertical com horitzontal, està per beneficiar una empresa privada?

D'aquí a les eleccions autonòmiques de 1995, L'Estel de Mallorca publicarà cada número aquesta fotografia fins que Cañellas ordeni llevar el rètol de l'autopista.

RESTAURANT
Es Clàssic

Autèntica cuina mallorquina
Menjador privat.
Dinars d'empresa
C/. Metge Josep Darder, 21
Tlf.: 24 32 98. Ciutat

RESTAURANT S'HOSTALOT
Menú dies feiners 650 ptes. Cuina mallorquina.
Porcella rostida. Escaldums. Carn torrada.
Camí Vell de Sineu, km, 5. Tlf.: 42 87 12.
S'Hostalot

CHINA RESTAURANT
ORIENTAL

C/. Joaquín Verdagué, 12
Arenal - Tel. 26 67 21
Palma de Mallorca
ESPAÑA

Restaurant
Ca's Carbone

Dimarts tancat

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tel. 64 65 04 - 07230 Montuiri

TEXTIL HOGAR HOTEL, S.L.

Suministram a hosteleria i venem al públic:
Llençols, tavalloles, estovalles, torcaboques, cortines, tapisseria...
Carrer d'Aragó, 240. Tlf.: 24 62 96.
Fax 249059. 07008 Es Vivero

Bar restaurant
Caldentey

Menjars casolans, tapes variades
Carrer de Manacor, 127.
Tlf.: 27 10 59.
Ciutat

La Mejillonera

JUAN Y MIGUEL
Carrer Nanses - Tlf. 490703
Just devora el Club Nàutic de Can Pastilla

RESTAURANTE
Casa Jacinto

C/. Barranc, 20. Tlf.: 40 18 58. Gènova

BAR CENTRAL
Menjars, tapes variades entrepans
Son especialistes en paelles
Menú del dia a 600 ptes.
C/. Cardenal Rossell, 80
Tl.: 26 10 39
Coll d'en Rabassa

BAR - RESTAURANTE
LA BANDEJA

Pollastre a l'ast, frit mallorquí, albergínies farcides, llengua amb tàpares... Menú a 700 ptes.
C/. Terral, 40.
Tlf. 26 87 84. S'Arenal de Mallorca.

Restaurant Graella Merendero
Formatges, patés, amanides... Carns al pes.
Des de les 12 del migdia a les 3 de la matinada
C/. de la Garça, 14. Tlf. 26 32 32 - 26 68 05.
Can Pastilla

BINISSALEM
Bar restaurant CAN PEP DES PLA
A 80 metres de la carretera
Fàcil aparcament
Avinguda d'Antoni Morel, s/n.
Tlf. 51 13 95

MESON RESTAURANTE
bahia grande

Bodes, comunions, banquets.
C/. Admirall Moreno, s/n.
Tlf. 74 11 91.
Badia.

Restaurant Mesón
Ca na Lina

CUINA MALLORQUINA E INTERNACIONAL

C/. Amilcar, 14 - Telf: 49 27 64

S'ARENAL DE MALLORCA

Obert cada dia de les 11 del matí a les 2 de la matinada

Ca'n Verdera Nou

La nova darrera voluntat de que en menjar a CA'N VERDERA

C/. Mar Negra, 6. Tlf 26 41 41. Les Meravelles de s'Arenal

RESTAURANT CAMBORIO
Cuina mallorquina. Plats casolans, paelles i arrosos, conill amb gambes...
Carrer Virgili, 5. Tlf 26 20 30. Can Pastilla

RESTAURANT
SES COVES DE GENOVA
BACALLÀ AMB SANFAINA - MONGETES AMB BOTIFARRA - VADELLA AMB BOLETS I ALTRES DELÍCIES DE LA CUINA GIRONINA.
APARCAMENT PRIVAT
DILLUNS TANCAT

C/. Barranc, 45 Tlf. 40 23 87 GENOVA

RESTAURANTE
es torre de S'Aigo

ARRÒS BRUT • PORCELLA TORRADA • ESCALDUMS
CARXOFA FARCIDA DE BACALLÀ • ALBERGÍNIES FARCIDES
PISCINA • MARTES CERRADO
Amistat, 23 • Tel. 52 63 00 • SANT JOAN

Restaurant
Binicomprat
Banquets de negocis, noces i comunions.
Carretera de Manacor, km 21'70. Tlf 12 54 11

PONY-EXPRESS
BAR & RESTAURANTE
Carrer Volantí, 4
Tlf 26 85 67
Can Pastilla

JOE'S BAR RESTAURANT
Peix fresc. Menú a 750 ptes.
Carrer Terral, 3. Tlf. 26 33 55
S'Arenal de Mallorca

LLET I SUC PALMACREM

Llet del dia, llet pasteuritzada, llet amb cacau, suc de taronja.
Preu per preu, comprau productes mallorquins.
Demanau-los a la vostra botiga o supermercat habitual.
Hort de Can Sastre.
Tlfs. 26 38 14 - 49 11 51. Fax 491801

Antoni Roses. «La temporada serà bona, però no excepcional»

El senyor Antoni Roses és el director general de la Companyia Hotels Gran Illa, companyia que està composta per l'Hotel Tropical Palma Nova, els Apartaments Jutlàndia, l'Hotel Gran Santa Ponça, l'Hotel Portofino i l'Hotel Oberoy. També és regidor de l'Ajuntament de Calvià i president d'Unió Mallorquina en aquest terme municipal.

El trobam a les oficines dels apartaments Jutlàndia, a Santa Ponça, on començam per demanar-li com serà la temporada turística.

Serà bona, però no serà excepcional, en tres mesos de tenir ple no se'n poden viure dotze, i això és el que passa a Mallorca. Per tenir una bona temporada, aquesta hauria de ser més llarga.

— El vostre partit, Unió Mallorquina prepara la campanya a les Europees i a les Municipals.

Efectivament, preparam les europees, hem editat uns tríptics i els farem arribar a totes les cases del terme; però on ens hi volem jugar el tot per tot serà a les municipals i a les autonòmiques que es faran d'aquí a un any.

— Els vostres socis del PP no s'han portat massa bé amb vosaltres.

Això no fou una societat, fou una venuda d'uns militants que avui ja no estan dins UM. Efectivament, la destitució de la consellera de Cultura i la Llei d'Espais Naturals varen demostrar que no eren bons socis.

— El PP ha afavorit l'arribada massiva de grans superfícies a Mallorca.

Constitucionalment, aquestes grans superfícies tenen tot el dret a instal·lar-se a Mallorca. El PP els ha donat totes les facilitats i això ferirà de mort el comerç tradicional mallorquí.

— Què opinau de la manca de previsió del Govern Balear i dels ajuntaments governats pel PSOE i el PP en l'assumpte de les aigües potables?

Les nostres institucions ens han fallat. Fa anys que haurien d'haver fet estudis hidrològics i posar remei a la manca d'aigua amb potabilitzadores i altres mitjans.

— I vostè, que no troba que s'ha construït massa? Des que som regidor, m'estic oposant a noves urbanitzacions precisament per la manca d'aigua que

El comitè local d'UM Calvià amb la presidenta del partit, Maria Antònia Munar, el president del comitè local, Antoni Roses, i el president fundador, Jeroni Albertí, al centre.

patim a Mallorca.

— Què opina vostè del fet que totes les emissores de ràdio i diaris estiguin en foraster?

A Calvià, la revista i la ràdio municipal són bàsicament en castellà. Els mallorquins no comptam gaire en aquest ajuntament. En el tema dels diaris potser la gent no sabia llegir, però a la ràdio quasi tota la gent que viu a Mallorca entén el mallorquí, de manera que és clar que hem de tenir emissores de ràdio en català. Som una comunitat amb dues llengües oficials i això s'ha de reflectir als mitjans de comunicació.

— Hi ha moltes obres al passeig Marítim de Palma Nova. Quina valoració en feis?

La política d'embelliment a Palma Nova promoguda pel PSOE està molt bé. Tanmateix és una salvatjada edificar a menys de quatre-cents metres de la mar, i això és el que estan fent amb uns bulevards i un bar.

— Diuen que l'Ajuntament de Calvià deu molts de doblers.

L'administració econòmica del nostre ajuntament és nefasta. Hi ha massa endeutament i massa despesa inútil. Hi ha massa personal i massa assessors. Només per aquest concepte es gasta el seixanta-cinc per cent del pressupost.

— I que no troba vostè que ja hi ha cases abastament dins aquest municipi?

La política, tant del PP com del PSOE, és desenrotllista. Unió Mallorquina vol un creixement sostingut, molt controlat, i que respecti el medi ambient i el paisatge; al cap a a la fi, el paisatge és el principal valor que tenim. Mateu Joan i Florit

L'ESTEL
de Mallorca
Telèfon: 265005

Restaurant Maracaibo
Tapes i cuina mallorquina. Menú diari.
C/. Can Pastilla, 57.
Tlf 26 30 17. Can Pastilla

Automòbils PLA DE NA TESA

Compra i venda de vehicles
C/ Weyler, 12. Tel. i Fax. 600445
Pla de na Tesa.

MOLT FRED
Reparacions de rentadores, frigorífics, aire condicionat, maquinària d'hosteleria...
Carrer de Cannes, 34. Tlfs 74 33 02 - 74 16 74
S'Arenal de Mallorca

Foldes

Carrer de Manacor, 121 C.
Tel.: 27 85 18.
07007 Palma de Mallorca

Cafè Restaurant
YAGO
Cuina típica mallorquina
Carretera del Toro, 12
Tel. 10 06 27. Son Ferrer

SUPERMERCAT KATISA

Preus especials per a bars i restaurants.

Carrer Ramon de Montcada, 32
Tel. 690468

SANTA PONÇA

REFORMES D'OBRA EN GENERAL

Alicatats, enrajolats, etc.
Manteniments de comunitats sense pagar quotes
C/. Moises, 4. Tlf 49 26 78
07007 Es Coll d'en Rabassa

PETITS ANUNCIS

Aquests anuncis poden ser remesos a la nostra redacció, Camí Pedreres 132. Tel. 265005 i a totes les agències de Publicitat.
Cada paraula, 20 pessetes.

BORSA INMOBILIARIA

PARTICULAR ven àtic al carrer General Riera. Una habitació doble, menjador, bany, entrada ampla, cuina fusta del nord, terrassa convertible en saló, gas ciutat, porta blindada, terrassa. 5.000.000 ptes. Tlf. 639262.

Venc solar a la urbanització sa Torre. Situat quasi a primera línia, vista a la mar, 1 292 m². Preu interessant. Tel. 42 89 46

VENC pis 2 dormitoris, devora el club nàutic de s'Arenal, lluminós, en perfecte estat, particular. 6.500.000 ptes. negociables. Telefonau de 17 a 20 hores al 77 15 16. Demanau per na Francisca.

S'Arenal, particular venc pis; 2 dormitoris, prop del Club Nàutic, en perfecte estat i molt lluminós. Vingui a visitar-lo i es convencerà. Preu 7.500.000 ptes. Tel. 264259.

Lloc per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Es traspasa la Gelateria-Cafè Tony, al carrer de sant Cristòfol de s'Arenal. Lloguer 53.000 ptes. Tel. 265014.

Llogaria apartament o xalet, temporada d'estiu, vora la mar. Zona tranquil·la entre Cala Santanyí i Cala Llombards. Bon preu. Tel. 653362. Migdies o vespres.

S'ARENAL, apartament de 70 m², 1 dormitori, cuina moblada amb barra americana, sala-menjador, 2 banys, totalment moblat. Preu 3.700.000 ptes. Joan Oliver, tel 12 02 57.

S'Arenal; lloguer pis de 2 dormitoris, sala-menjador, cuina amb electrodomèstics, 1 bany, terrassa, 43.000 ptes comunitat inclosa. Mir 26 33 96 (1860).

Sant Joan, es ven casa en perfecte estat de conservació; 4 habitacions, cuina, bany, sala-menjador, sala, corral amb cisterna. Tel. 29 60 95 i 56 00 24. Joan-Lluís Gayà.

Venc o canvi solar a la carretera a cas Saboner de Palma Nova per deu milions de pessetes. Tel. 131471.

Venc sobreàtic al carrer Joan Muntaner Bujosa, 45-6, a la zona de la Policlínica. Dues terrasses, estudi i garatge, bona situació. El pots veure de dilluns a divendres de 4 a 7. Deman vuit milions i mig de pessetes.

Venc solar de 505 m² a Bellavista de ses Cadenes. Sr. Castellano. Tel 26 12 55.

CALA GAMBA, planta baixa, 3 dormitoris, sala amb xemeneia, 2 banys. 16.800.000. Api Pascual. Tel. 45 85 11.

Es lloga el restaurant Can Bono, de Felanitx. Tel. 580588.

LLOG pis moblat a l'avinguda Argentina. 190 m². 4 cambres, terrasses, menjador amb xemeneia. Ideal per a compartir. 70.000 ptes. Tel. 792490

Lloc d'aparcament devora l'ambulatori de S'Arenal. Tel. 469610.

S'ARENAL, venc pis, 3 habitacions, bany, cuina, dues terrasses... A la zona de la plaça de les verdures. Tel. 263674.

Bonic terreny a Lluçmajor (Camí d'Alicantí). Cantó 11 m. caseta dos compartiments, a reformar. Pou, possibilitat, llum i telèfon. Tel. 450994. Preu a convenir.

S'ARENAL, àtic 4t pis, 2a línia, 2 dormitoris, bany, sala-menjador amb terrassa, cuina moblada. 5.800.000. Tel. 20 00 07.

Venc pis, 140 m², 4 dormitoris, dues sales de bany, tot ben moblat, menjador 38 m². Garatge per dos cotxes i dues motos. Tot per 12.900.000 ptes. Tel. 262015.

COLL D'EN RABASSA, pisos de Protecció Oficial, en construcció, 3 dormitoris, bany, saló-menjador, cuina terrassa, aparcament. Preu 8.200.000 ptes. Entrada 1.000.000. Tel 20 34 11.

Cala Pi, venc solar de 1 246 m². S'hi poden construir 2 xalets adossats. Aigua, llum i tots els serveis. Preu 4 500 000 ptes, tres anys de facilitats. Tel 54 02 63.

Venc pis al carrer Tòquio de s'Arenal. 8.000.000 de pessetes. Tel. 295820.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urbanització Galatzó. Tel. 671419.

Venc àtic a General Riera. Un dormitori, vestidor, bany complet, saló-menjador, terrassa amb portes corredisses, cuina per estrenar amb fusta de nord. Preu 5.500.000 ptes. Tel. 639181, Bàrbara.

PERRUQUERIES

Perruqueria Pep Unixex. Carretera de Lluçmajor, 204. Tel. 742825. S'Aranjassà.

BLANCA Perruquera. Gran i General Consell, 36 - S'Arenal. Tel. 265109.

MAKA Perruquera. Pedicura i manicura. Botònic Germà Bianor, 19. Tel. 260756.

Perruqueria de senyors Paco. Carrer Virgili, 1. Tel. 908-534746. Can Pastilla.

ANIMALS DE COMPANYIA

Clinica Veterinària S'ARENAL. Dr. Daniel A. Magrini. Consulta al carrer Joaquim Verdaguer, 17. Dematins de 10 a 13. Hora-baixes de 16'30 a 19'30. Tel. Clínica: 49 01 53.

Clinica veterinària. De dilluns a divendres de 16'30 a 20'00. Dissabtes de 12'30 a 14'30. Plaça de l'Església, 2a. Tel. 743854. Coll d'en Rabassa.

VENDES

Venc motor fora borda, nou un Johnson de 14 cavalls. 150.000 ptes. Tel. 546540.

Venc vestit de submarinista de cinc mil·límetres d'espessor amb aletes i guants. 45.000 ptes. Tel. 515433.

Venc revestiment de marbre, de color gris perla, per a foganya de llenya. Ho venc a meitat de preu, per 100.000 ptes. Completament nou. Tel. 79 49 03.

Venc motor "Mercuri", foraborda, de canya curta, 2.2 HP, en bon estat. Preu 35.000 ptes. Tels. 753033 i 755460.

Venc una taula escriptori, blanca, de fòrmica nova. Ideal per una habitació d'una nina o nin. 5.000 Ptes, i en val 10 000. Demanar per Malena, tel. 41 05 42.

Gra. oportunitat: es ven ordinador nou, sense estrenar, a meitat de preu o preu a negociar. Tel. 27 79 90, Marga.

Venc els llibres de la col·lecció "Espacio i tiempo" de Fernando Jiménez del Oso sense emprar. Tel. 243742.

Venc Compacte, inclou pletina, discs, cassette, etc. En molt bon estat i a bon preu. Tel 42 76 47.

Venda d'estores saharauis. Per a més informació crida al telèfon 53 44 55, o bé veniu Pollença, a "La Punta", cra. del Port.

Venc grup Electrògen dièsel, 3 Kw, 220 v, monofàsic, motor d'arrencada, perfecte estat. Tel 59 16 33

Venc contestador automàtic, marca Sanyo. Tel. 264 259.

Venc parella de coloms butxes per 5.000 ptes. Tel. 754131.

Venc Vespa 200, bon estat i preu raonable. Tel. 491372.

M'interessa comprar les tapes dels setze toms de l'"Enciclopedia Estudiantil" que va editar la casa Sopena als anys seixanta. Demanar per Juan José. Tel. 751527.

PERSONALS

Administrativa de 30 anys. Cerc amics per a excursions i altres activitats (cinema, prendre un cafè, fer esport, etc). Amistat sana i sincera. Apartat de correus de Palma 1792.

Propietària tenda de comestibles, elevats ingressos, pis, casa rústica. Estic tota sola, ho veig l'alegria de la vida. Vull fer una llar amb un home de fins a 60 anys. Tel. 206979.

Fadrina, estudiant de pediatria, 23 anys, senzilla i molt agradable; el meu cor està tot sol, necessit amor i tendresa, vull trobar l'home què sàpiga donar-me el que deman. Tel. 206979.

Cuiner de 39 anys, fadrí, de bona presència. Vull conèixer al·lota de 25 a 30 anys. Som sincer, no m'importa l'estat civil. Cridaume al 206979.

DIVORCIADA de 43 anys, bona feina, alta, bona presència. Desig conèixer senyor, no m'importa el seu estat civil. tel.277990.

Estrangera de 59 anys, 182 d'estatura i 73 quilos de pes. Atractiva i dinàmica. Practic l'esport. Cerc senyor alt i bo que tingui cotxe. Tel. 721494.

Home de negocis, 168 d'estatura, 69 quilos. Parl 4 idiomes, m'agradaria tenir relacions serioses amb senyora/senyoreta. Nacionalitat indiferent, que sia seriosa i ordenada. Tel. 710087.

Fadrina, aficionada a la música i a la pintura, feina fixa. Vull conèixer jove de 20 a 26 anys amb similars gusts per a sortir junts. Tel. 721494.

Estrangera, moreneta, simpàtica, carinyosa, traductora, aficionada a l'esport, ball i demés. Vull formar parella o matrimoni amb senyor de 36 a 46 anys, sense mal vicis. Tel. 710087.

Viudo de 58 anys, educat, amb casa, cotxe, ingressos elevats. Desitjo trobar senyora. Tel. 710087.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A

L'ESTEL de Mallorca

Nom: _____
Cognom: _____

D.N.I. _____

TELE: _____

ATENCIÓ

—Escriu un sol anunci per cupó.
—Usau lletres majúscules.
—Escriu dins el requadre el text.

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
S'ARENAL DE MALLORCA: Camí de les Pedreres, 132 — 07600 —
SES CADENES DE S'ARENAL

PER IL·LUMINAR LA SEVA LLAR
ELÈCTRICA NYEGOS
Jaume Balmes, 45
Telèfon 29 56 18
07004 Ciutat de Mallorca

PETITS ANUNCIS

Senyora 66 anys, separada, un fill, tenc cotxe, sense problemes. Desig conèixer senyor educat i sincer, a qui agradi passejar, conversar. Tel. 710087.

Fadrineta 29 anys, som funcionària. Desig conèixer home fins als 35 anys, educat, formal i simpàtic per finalitats serioses. Tel. 721494.

Separada legal de 40 anys, sense problemes, culta. M'agradaria refer la meua vida amb senyor formal. Jo estic disposada a fer-lo feliç. Tel. 710087.

Cap de vendes, 26 anys, garrida, fadrina, atractiva i carinyosa. Desig conèixer jove alt, simpàtic, educat, seriós i alegre, per relacions serioses. Tel. 721494.

Funcionari, alt càrrec de Múrcia resident a Ciutat de Mallorca. Tenc estudis superiors, cotxe, estalvis, 39 anys i un gran esdevenidor. Senyoreta per amiatat i casament. Tel. 710087.

Cuïnera, 61 anys, activa, parec més jove, 159 d'estatura, grasseta, ulls color de la mar. M'agraden les reunions entre amics, cerc senyor similar. Tel. 721494.

Funcionari alt càrrec, 320.000 mensuals, apartament propi, moto, cotxe, atractiu, elegant. Senyora o senyoreta que vulgui casar-se o amiatat sincera. Crida'm al 710087.

Viuda 34 anys, vida acomodada, esdevenidor resolt. No tenc fills, professió immillorable, pis i cotxe propis, negocis a la península. Senyor culte interessat a conèixer-me. Fins matrimonials. Tel. 721494.

Fadrineta de 20 anys, visc tota sola, som comptable. M'agraden els viatges i els esports. M'agradaria contactar amb jove de 30-32 anys, educat, intel·ligent i amorós. Tel. 711494.

Secretaria, 32 anys, necessit carinyo, cerc senyor bon al.lot de fins a 45 anys, la resta no importa, som dolça, afectuosa, senzilla, de moment amiatat, després fins matrimonials. Tel. 710087.

Fadrina de 34 anys, saba-teria pròpia, molts de doblers, som propietària de finques. Estudis normals. Desig conèixer senyor de bona salut, feiner i formal. Tel. 710087.

Jove de bona casa, amorós i bo, 34 anys, bona salut i molt d'amor per dar-te. Telefona'm si estàs interessada per formar parella. Tel. 710087.

Fadrina de 32 anys, alta, bona presència, estudis, bona feina. Vull conèixer jove fins als 35 anys que sia alt, educat i treballador per a relacions serioses. Tel. 721494.

Cuïnera de 34 anys, alta, morena, ben garrida. Desig conèixer home d'una quarantena d'anys que sia bo i treballador per formar una llar. Tel. 710087.

Fadrineta, aficionada a la música, estudis universitaris, feina fitxa. Desig conèixer home que sia sincer i responsable, de 38 a 45 anys per a formar parella. Tel. 721494.

Senyora de 48 anys, divorciada, bona situació econòmica, amb estudis. Desig conèixer senyor bo, sincer, formal. Tel. 710087.

Mestre d'escola, 47 anys, fadrina, aspecte juvenil. Estic interessada per conèixer senyor culte i de bon caràcter, m'és igual el seu estat civil. L'interessat pot cridar al 710087.

Empleat de banca de 30 anys. Som fadrí, alt, tenc cotxe i casa. Vull conèixer al.lota amorosa, bona i educada per a relacions serioses. Tel. 721494.

Fadrinango de 60 anys, amorós, bona presència, vida resolta. Me trob sol i vull conèixer una senyora de bon cor per a finalitats formals. Tel. 710087.

Al.lota de 26 anys, alta, simpàtica, de bon veure, culta. Vull conèixer jove bon al.lot, feiner per a sortir-hi i amb fins formals i seriosos. Cridau-me al 710087.

Necessit organista de més de 50 anys per tocar en un conjunt de música de saló. Mel i Sucre. Tel. 665336.

N'Aina i na Maria, dues inqueres de 16 anys, volen correspondència amb al.lots de la comarca. Escriure al carrer Fra Torrens, 75 Inca.

Tinc 28 anys i em sento bastant sol. M'agradaria trobar un amic amb qui anar al cinema, conversar i intercanviar idees. Sóc persona senzilla, només puc oferir una bona amiatat. Apartat 892-07080 Ciutat.

Divorciada, 48 anys, la soletat és molt present en mi, i vull desfer-me'n, no tenc fills. Vull senyor amb bones qualitats, comprensiu, honest dialogant. Tel. 206879.

Divorciada de 30 anys, sense fills, cotxe xalet. La vida és curta com un somni i cal aprofitar-la. Vull conèixer home net, comprensiu i amorós. Tel. 710087.

Puericultora de 32 anys, 175 d'estatura. Som ben atractiva, agradable i imaginativa. Vull conèixer home per amiatat i casarnos. Tel. 721494.

Motos Salom
Jerónimo Pou, 9 ☎ 468136
Tomas Fortez, 24 ☎ 462686

Divorciat amb un fill. Bona posició econòmica i social. Practic karate i altres esports. Tenc pis i xalet a zona turística. Me trob tot sol i el meu fill desitja una mare. Telefona'm al 710087.

Viuda de 58 anys, 184 d'estatura, estic prima, tenc estudis. Vull conèixer senyor de 45/69 anys per a relacions serioses. Tel. 721494.

Divorciada de 40 anys. Natural i veïna de Ciutat de Mallorca. Faig feina a la ràdio, 170 d'estatura i de complexió prima. Tenc pis, estudis i 100.000 ptes al mes. Vull amiatat seriosa amb senyor alt, fidel i respectable. Tel. 710087.

Senyor amb negoci propi, atractiu i prim. M'agrada la pintura i l'escultura. Senyora similar que desitgi la meua amiatat. Tel. 710087.

PALMA DE MALLORCA CENTRO MATRIMONIAL
ALEXANDRE ROSELLÓ, 3-5-4
Tel. (971) 71 00 87

Si estau totsols, veniu i trobareu parella. Gran Prix Master a la qualitat Europea. Tlf.: 72 14 94

Al.lota de 25 anys molt atractiva desitja conèixer fadrí fins als 30 anys que sia feiner i sense vicis. Tel. 721494.

Administratiu de 25 anys, culte i atractiu amb inquietuds artístiques. Vull conèixer al.lota atractiva i que sia alta. Tel. 710087.

Professora fadrina de 40 anys. Morena, alta i prima. Vull conèixer home culte i agradable, sense vicis per a relacions serioses. Tel. 721494.

GASTRONOMIA

XINA ORIENTAL. Menjars i begudes xineses. Carrer de Joaquim Verdaguer, 12. Tel. 266721, s'Arenal.

Restaurant Ca Na Lina. Tenim una carta ben assortida i un menú a 800 ptes. C/ Amílcar, 14. Tel. 492764. S'Arenal.

Restaurant Soley. Arrossos i menjar italià. C/ Gran i Gral. Consell, 8 (davant el Club Nàutic). Tel. 267025. S'Arenal.

Ca Na Puri. Pizzes des de 500 ptes. Menús a 625 ptes. C/ Faust Bonafè, 65. Tel. 429161. Son Ferriol.

L'ESTEL de Mallorca
Telèfon: 265005

RESTAURANT DELFIN DORADO. Paelles, graellades de carn i de peix. Menú a 700 ptes. Joan d'Àustria, 13. Tel. 741095. Badia.

BAR RESTAURANTE ANDREU. Cuina variada i tapes. Sopars deportius i de companyia. Carrer de la Grua, 6 - Ca'n Pastilla.

SERVEIS PROFESSIONALS

Reparacions de TV - Vídeos - Audio - Antenes TV. Tel. 753580

BUGADERIA Super Clean, rentam en sec i amb iagua, mantes, cobertors i tota la resta. C/ de sant Antoni de la Platja, 8 - Can Pastilla. 260370.

TINTORERIA CALTOR. Neteja de catifes, mantes, cortines, cobertors i tota classe de peces de vestir. Carrer Torrent, 9 - S'Arenal. Tel. 265447.

Cerc al.lota que sia fan d'en Michael Jackson. Escriume al carrer del Port, 103-A, de Portocristo.

Jove que fa feina els matins, cerca feina pels horabaixes. Tel. 297067.

PNEUMATICS SON FERRIOL, equilibrats de rodes, canvi de rodes i pegats, alineació de direccions assistida per ordinador. Avinguda del Cid, 73. tel. 42 75 53 Son Ferriol.

BUGADERIA OLIMPIA. Servei a hotels i Restaurants. Rentat de roba a particulars. C/ Titus Livi, 10. Tel. 262960 Can Pastilla.

Botiga i pastisseria Ca'n Manresa. Carrer Fàbrica, 19. Palma. Tel. 731631. «La qualitat per damunt de tot».

BUGADERIA LLITERMA. Autoservei, rentat en sec i en banyat, neteja de catifes, servei ràpid. Carrer Virgili, 17. Tel. 26 63 31. Can Pastilla.

ZEN-SHIATSU, teràpia manual energètica basada en la medicina xinesa per mantenir la salut, augmentar el benestar i enfortir tots els sentits. Ideal per combatre l'estrès, les depressions i qualsevol desequilibri físic, emotiu, mental o espiritual. Tel. 264259.

FONTANERIA, gas, calefacció i electricitat. Instal·lacions CE. JU. Avinguda del Cid s/n. Tel. 427992 Son Ferriol.

Persona cerca feina per fer a casa; mecanografia, ceràmica, llistes de correus... Tel. 29 70 67.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines coixins etc... Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

TELEVISORS, vídeos, radio-cassettes, arreglam. ELECTRONICA J. GARCIES. Carrer Francesc Frontera, 10. Tel. 264335-Coll d'En Rabassa.

GABINET DE PSICOLOGIA: Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193

Tallers Vidal. Diessel i gasolina. Carretera de Son Fangos, 280. Tel. 262048. Es Píllari.

PLANXISTERIA, pintura, mecànica. Taller "SAN FRANCISCO". Camí de Son Fangos. Tel. 490314-Es Píllari.

BORSA DEL MOTOR

SI DESITJA UN COTXE nou de la nostra gamma, vingui i en parlarem. AGENCIA OFICIAL RE-NAULT. Tel. 413867 - Son Ferriol.

ENSENYANCES

Universitària fa classes de repàs, d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Cursos d'expressió corporal 1994. Grups d'adults els dilluns a les 18 hores. Grups de joves els dimarts a les 18 hores. Carrer Menorca, 6. 5.500 ptes al mes. Tel. 750041-713262.

Estudiant de Filologia catalana fa classes particulars d'EGB i BUP a 500 pessetes l'hora. Tel. 243742.

Estudiant de Filologia catalana fa classes de repàs d'EGB i BUP, preferentment assignatures de lletres. Demanau per na Carolina al 299829.

Oferim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Ap. 1022 Castelló 12005. Tel. 964-207607 (secció d'ensenyament).

M'ha acudit un exabrupte
i forçat el tenc de dir:
hi ha massa gent corrupta
i que va fora camí.

Caragolet meu, treu banya,
i a veure si prest ja plou:
un pou sens fondo és Espanya;
per bé que Hisenda s'afanya,
se'n va quasi tot pel brou.

Es Gall

Com que tot l'Estat fa figa
i està buit nostre tassó,
cal rompre el pern que ens obliga
a pagar siga com siga,
perquè engreixi el vididor.

Així
va
Espanya!

Hi hauria molta millora
amb autogovern, jo trob;
els comptes de na Pastora
vigilariem de prop.
Que se'n vagi mar endins,
si a qualcú no l'enamora
"Mallorca, pels mallorquins!"

Temps passat anam recordant

Climent Garau i Salvà

Ses capitals varen ser
que tenien preferència,
se gent d'alta solvència
anaren a habitar-la.
Un govern va formar-se
per tots pobles controlar
les lleis sortien d'allà,
que havien de complir-se.

Però el temps va canviar,
quan entrà sa democràcia,
el molt begot abundava
per la mel poder xuclar.
Tot el pillo se cuidà,
d'entrar a dins política,
han creat un cataclisme,
que serà mal d'arreglar.

Dins cada província hi havia
rector i governador,
per sa ordre guardar-lo
general se nombraria.
La gent respecte tenia
a ses pedres que donaven,
elles molt se respectaven
ningú les transigiria.

En aquell temps se pagava
només contribució
sa placa des carretó,
aquell qui bística emprava,
molt poca terra bastava
per poder-se mantenir.
Tenia porc i conill,
verdura que li sobrava.

Dins tot poble se cuidaven
de cisternes construir,
se la cercava d'omplir
quan de boires la tiraven,
era un aigua filtrada
de sa teulada venia
molt dolça la se bevia,
no res ella les costava.

Un femer a casa tenia
pels fems de lo animal,
i per anar de davall
un excusat hi havia.
Aigua no s'empraria
per sa fema davallar,
un marès se foradà,
a dalt ell s'hi asseuria.

Els fems podrits se trauien
quan el clot estava ple,
amb so carro de dever
a sa finca los durien
amb sa terra mesclarien
aquell producte tan ric,
en trauria bon profit
bona anyada collirien.

Tota casta d'aviram,
en tenia tota casa,
un bon porc que s'engreixava
ne menjaven d'ell tot l'any,
sobrassada amb fermall
a sa perxa se penjava
ella se companetjava
se'n feia de tot tamany.

Molts pocs malalts hi havia
se pot dir en aquell temps,
se menjaven aliments
naturals de pagesia.
Un metge al poble hi havia
pèr febre i grip curar,
oli de ricí emprà
per aquell que dur aniria,
l'aire ben purificat
la persona respirava,
cap fum p'enlloc s'escampava
només del foc empleat,
renous se'n sentia cap
només el des carretó,
se descansava amb passió
ningú era molestat.

Els lladres no existien
se pot dir en aquell temps,
Tothom n'era conscient,
s'honra respectarien,
aquells que se passarien
eren mal considerats
anaven a viure a Ciutat,
allà no los coneixien.

De fet tot ha canviat
de molt radical manera,
vivim dins una carrera
com un cavall desbocat,
se viu amb comoditat,
amb so cotxe poder anar,
podem be examinar
lo que ha estat el resultat.

El cotxe ha embrutat
s'aire que tots alenam
si ses façanes miram
ho veurem tot ennegrat,
es renou ha motivat
de nit no poder dormir,
pel carrer no pot anar-hi
amb gens de tranquil·litat.

També tenim novetat
de viure dins modernisme
que ha creat un conflicte
diria preocupant,
cambres de banyos posant
que gasten a tut-i-ple,
el resultat és ben ver,
salada mos va tornant.

Les ciutats varen esser,
allà a on bé vivien
capitalistes tenien
fàbriques per enriquir-se,
ells varen engrandir-se
d'una manera imponent,
ara los sobra sa gent
que varen emplear-la.

Als pobles sospiraran
ses gents de ses capitals,
aquells bons aires dels camps,
a ells los recordaran,
aigua dolça la beuran
treta de molt gran cisterna
a cuidar l'arbre i la terra,
an això hi tornaran.

L'ESTEL

de Mallorca

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom:

Carrer:

D.P.

Població: Tel.:

M'interessa una subscripció:

SEMESTRAL 1.500 PTS
Rebut domiciliari a un banc

Banc:

Direcció:

N.º entitat: N.º suc:

Compte n.º:

Firma

A

Elionor

En Vicenç
de Son Rapinya

Entre Bunyola i Ciutat
fa vint-i-cinc primaveres
que allà creix una poncella
formosa com Primavera
en qualsevol jorn d'abril.

Bruna troca, sos cabells
de préssec, sa fesomia,
Sos diamants en són
llurs espills,
on la claror s'hi admira.

Per llavis ha dos robís
sa boca tota n'és
de fines perles farcida,
el seu nas i orelles són,
exquisida pedreria.

Entre Bunyola i Ciutat
una poncella se cria,
única a la seva espècie
en tendresa i galania.
de préssec la seva pell,
els seus ull dolçor destil·len.

Al seu jardí interior,
hi guarda el millor tresor
amb dos mots ben segellats:
Humanitat, simpatia.

Ompliu aquesta tarja i enviaiu-la al
Camí de les Pedreres, 30 - S'Arenal